יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 8 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 136 | Łódź, Sroda ,14 czerwca 1933 r. | עלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך, כ׳ סיון תרצ״ג | № 136

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

די היטלעריסטישע רעוואָלוציע אין וויען

אין דערשטיקט געוואָרען דורך דער עסטרייכישער רעגירונג

שאַרפע רעפּרעסיעס געגען די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען

ווין, 13. (ספּ. טעל.)

די היטלעריישע אומרוהען אין ווין, זאַלצבורג און גראַץ, זענען אַ באַווייז אַז די היטלעריסטען ווילען אַרויסרופען אַ בירגער־קריג פאַר׳ן איבערנעהמען די מאַכט אין עסטרייך, אַזוי ווי זיי האָבען דאָס געטון אין דייטשלאַנד, לויט אָפיציעלע ידיעות, האָט די עסטרייכישע רעגירונג נישט בדעה צו קאַפּיטולירען פאַר׳ן היטלעריסטישען טעראָר.

דער מיניסטער פעי האָט ערקלערט פאַר די פּרעסע־פאַרשטעהער, אַז מיט די פּאָליטישע אַוואַנטוריסטען אין עסטרייך וועט געמאַכט ווערען אַ ראַדיקאַלע אָרדנונג.

אין גאַנץ עסטרייך האָלטען אייננעפיהרט ווערען שנעל־געריכטען.

די ווינער פּאָליציי האָט נעכטען אַדורכגעפיהרט רעוויזיעס, אין אַלע 59 „ברוינע הייזער" אין וויען. די דרוקען, בריף און אַגיטאַציע־מאַטעריאַל זענען קאָנפיסקירט געוואָרען. נאָך דער אַדורכגעפיהרטער רעוויזיע זענען אַלע הייזער פערמאַכט און פערזיגעלט געוואָרען. פערציג פערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען, צווישען זיי פיל דייטשען וועלכע וועלען אַרויסגעשיקט ווערען פון לאַנד. דעם נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישען „סאָלדאַטען־בונד" האָט מען פונאַנדער געלאָזען. קיין שום מיליטער־מאַן טאָר נישט געהערען צו דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי.

די עפענטליכע בנינים און די וואוינונגען פון די בעדייטענדע פּאָליטיקער ווערען געהיטען. צו פּאָליציי־אישע דינסט זענען אויך גערופען געוואָרען מיליטער־אָפּטיילונגען, היינט זאָל פאַרקומען אַ זיצונג פון מיניסטעריען־ראַט אויף וועלכער עס זאָל אָנגענומען ווערען אַ בעשלוס וועגען פונאַנדערלאָזען די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי און אָפּשטעלען די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע צייטונגען.

ווין, 13. (ספּ. טעל.)

היינט זענען וויעדער געוואָרפען געוואָרען דורך די היטלעריסטען דריי באָמבעס. ס׳איז אַרעסטירט געוואָרען היטלערס פּערזענליכער־מאַן אין וויען, דער שטאַט פון רייכסטאַג האַביך, האַביך איז אַרעסטירט געוואָרען נישט קוקענדיג וואָס ער האָט געהאַט אַ דיפּלאָמאַטישען פּאַס.

דער פּאָליציי־דירעקטאָר האָט היינט געוואָרפען אַלע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע דעפּוטאַטן און זיי אויסגעפּאָרשט. זיי זענען אַלע געשטעלט געוואָרען אונטער פּאָליציייאישער אויפזיכט.

לאָנדאָן, 13. (ספּ. טעל.)

דער עסטרייכישער קאַנצלער דאָלפוס האָט אָפּגעגעבען פאָלגענדע ערקלערונג:

„מיר, עסטרייכער, בעדויערען זעהר, וואָס אונזערע בעציהונגען מיט דעם גרויסען דייטשען שכן, מיט וועלכען מיר זענען פערבונדען מיט דער שפּראַך, געשיכטע און קולטור, זענען קאַליע־געוואָרען צוליב עטליכע אינצידענטען. אין אינטערעס פון ביידע מלוכות ליגט צוריקצושטעלען די פריינדשאַפטליכע בעציהונגען, מיר שטרעבען איצט אַז אַלע כוחות צו בלייבען אַ זעלבסטשטענדיגער אָרגאַניזם אין צענטראַל־אייראָפּא.

לאָנדאָן, 13. (ספּ. טעל.)

די לעצטע געשעהענישען אין עסטרייך האָבען אַרויסגערופען אין די רעגירונגס־קרייזען פון ענגלאַנד אַ בעאונרוהיגונג. דער קאַנצלער דאָלפוס האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט׳ן וויצע אויסערן־מיניסטער בעטרעפענדיג ענגלאַנדס הילף, כדי עס זאָל נישט קומען צו קיין שאַרפען קאָנפליקט צווישען עסטרייך און דייטשלאַנד. ענגלאַנד זאָל פערמיטלען צווישען עסטרייך און דייטשלאַנד.

דייטשער פּרעז. הינדענבורג

איז שווער קראַנק

לאָנדאָן, 13. (ספּ. טעל.) די דייטשע העלפערגאַציע אין לאָנדאָן איז שטאַרק בעאונרוהיגט דורך די ידיעות וועלכע זענען נעכטען אין אָוונד אָנגעקומען פון בערלין וועגען געזונד־צושטאַנד פון פּרעז. הינדענבורג.

הינדענבורג האָט זייט צוויי טעג שטאַרקע היץ, וואָס האָט ביי די דאָקטוירים אַרויסגערופען אַ שטאַרקע מורא פאַר׳ן לעבען פון דייטשען פּרעזידענט.

לעגיסלאַטיווער ראַט אין א״י

ביז היינט נאָך אַקטועל

ירושלים, 13 (י.ט.א. טעלעגראַפיש).

נעכטען איז פערעפענטליכט געוואָרען דער בעריכט פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג פאַר׳ן יאָהר 1932.

אַנ׳איבערראַשונג איז די שטעל אינ׳ם בעריכט אַז די כוונה פון דער רעגירונג צו שאַפען אין ארץ־ישראל אַ לעגיסלאַטיוון־ראַט איז נישט געענדערט געוואָרען זייט פּאַספילד׳ס בעריכט.

אַ פּאָליטישע „דיסקוסיע" אין מעקסיקאָ

גיט אַ רעזולטאַט 8 טויטע און 100 פערוואונדעטע

מעקסיקאַ, 13 (ספּ. טעל.) אויף אַ פּאָליטישער פערזאַמלונג אין ציטאַקוואַנאַ איז געקומען צו אַ שיסעריי, בעת וועלכער 8 פּערזאָן זענען דערהרג׳עט געוואָרען און 100 פערוואונדעט. די דיסקוסיע איז געפיהרט געוואָרען וועגען די נאָהנטע וואַהלען. ס׳זענען אַרעסטירט געוואָרען 30 פּערזאָן צווישען דער בירגערמייסטער און איין דעפּוטאַט

כוליגאַנישע אָנפאַלען אויף יודישע געשעפטען אין וויען הערען נישט אויף

יודען געשאַפען אַ שטאַרקע זעלבסטשוץ

וויען, 13. (יט״א טעלעגראַפיש).

היינט זענען ווידער אויסגעפיהרט געוואָרען באָמבען־אַטענטאַטען אויף יודישע געשעפטען. קיין קרבנות זענען צום גליק נישט געווען. די יודישע קוואַרטאַלען זענען בעוואַכט מיט פּאָליציי. עס איז גנשאַפען געוואָרען אַ שטאַרקע יודישע זעלבסטשוץ.

די נאַציס וואַרפען אַרויף די שולד פון די אָנפאַלען אויף די קאָמוניסטען.

בלוטיגער צוזאַמענשטויס אין ארץ־ישראל

צווישען מיטגלידער פון „הסתדרות" און רעוויזיאָניסטען

ירושלים, 13 (י.ט.א. טעלעגראַפיש).

אין מגדל איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס צווישען מיטגלידער פון „הסתדרות" מיט די רעוויזיאָניסטען. ס׳זענען דאַ פערוואונדעטע. פּאָליציי האָט אַרעסטירט עטליכע פון „הסתדרות"

——=):0:(=——

דער בלוטיגער סך־הכל

פון כינעזיש־יאַפּאַנישער קריג

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

פון טאָקיאָ מעלדעט מען, אַז לויט די ידיעות פון יאַפּאַנישען קריגס מיניסטער, האָט יאַפּאַן בעת דעם איצטיגען קריג מיט כינא ביז־איצט פערלוירען 2890 דערהרגעטע און 8200 פערוואונדעטע. כינא האָט פערלוירען פילפאַך מעהר.

אַלע דאַרפען וויסען!

צום זומער סעזאָן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואַליטעטען ביליצער, טאַמאַשאָווער און אַנדערע נייעסט - מאָדערנסטע מוסטערען פון הערען־ און דאַמען־שטאָפען

פאַר מענער — אויף אַנציגער, אויף פּאַלטענס

מיט 30% ביליגער — קומט און איבערצייגט אייך!

פאַר דאַמען — אויף פּאַלטענס, אויף קאָסטיומען

נור ביי — געדענקט דעם אַדרעס

R. SZCZĘŚLIWY

5 נאַוואָמיעסקאַ 5, פראָנט, 2. שטאָק.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפאָן 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בײַטאָג

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע רעדוצירטע פּרייזען

LABORATORJUM

Chemiczno-Bakterjologiczne

Inż. Ch.em. F. SZAC

ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85

Wszelkie analizy przemysłowe: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych i t. d.

Ceny zniżone

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר

אויערען, נאָז, האַלז און לונגען־קראַנקהייטען

11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)

טעל. 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17

פון 11-1 און פון 2-3 נאָכמ.

Dr. L.

Czarnożył

אָרדינירט

אין זומער־סעזאָן

— אין —

CIECHOCINER

willa Kościuszko.

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פון לונגען־ האַרץ־ און סקלעראָז־קראַנקהייטען

ציגעל־גאַס 11, טעל. 126-02

נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוו.

פאַר

גאָלד, בּיזשוטעריע

און לאָמבאַרד־קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

איזידאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

וואָרנונג!

דערמיט פאָדער איך אויף מיין לאָקאַטאָר

מיכאל שטערענפעלד,

ער זאָל מיר ליידיג־מאַכען זיין דירה, בעשטעהענד פון 2 צימער און קיך, פאַר וועלכע ער איז מיר שולדיג דירה־געלד פאַר 4 יאָהר אין דער סומע פון 2128 זל. אויסער די פערורזאַכטע דורך איהם געריכטס־קאָסטען. אין געגענפאַל, אויב ער וועט נישט גוטוויליג ליידיג־מאַכען די דירה — נעהם איך מיר זיך אָפּ די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פאָלגען.

וואָלף יונה ווייגבערג

שוו. יאַקובאַ 4.

3457

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 48 יאָהר אונזער לאַנג־יעהריגער מיטאַרבייטער

ב״ע

יצחק ב״ר מענדל ז״ל רובינשטיין

די לויה קומט פאָר היינט, 12 בייטאָג פון טהרה־הויז אויפ׳ן בית־החיים, וועגען וואָס ס׳טיילט מיט

די פירמע

קאַפּלאַוויטש און פרענקעל

מיט׳ן פּערסאָנאַל.

3156

די ווירטשאפטליכע וועלט-קאנפערענץ

האט היינט אדורכגעפיהרט די גענעראל-דעבאטע

ס'האבען גערעדט די דעלעגאטען פון פראנקרייך, איטאליען און פוילען

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)

האלב עלף האט זיך אנגעהויבען די פלע-נארע זיצונג פון דער עקאנאמישער קאנפערענץ. צוליב דעם וואס פיל דעלעגאטען זענען אויף דער קאנפערענץ געקומען מיט א פערשפעטיגונג, האט מאקדאנאלד געבעטען אין דער צוקונפט צו קומען פינקטליך.

דאן האט מאקדאנאלד מיטגעטיילט דעם בע-שלוס פון פרעזידיום, אז די אלגעמיינע דיסקוסיע וועט דויערן נאר 3 טעג, ווייטער האט מאקדא-נאלד געבעטען, אז די רעדעס זאלען נישט דוי-ערן מעהר ווי 15 מינוט.

דאן האט זיך אנגעהויבען די גענעראל-דעבאטע. דער פראנצויזישער פרעמיער דאלאדיע איז שארף ארויסגעטרעטען געגען אינפלאציע און גערופען צוריקצוקעהרען צום גאלד-פאריטעט. אויך דער דעלעגאט פון איטאליען איז ארויסגעטרעטען געגען אינפלאציע-טענדענצען. דאן האט גערעדט דער אמעריקאנער דעלעגאט הול. ער האט אפגעטרעטען די רייה דעם יאפאנישען דעלעגאט אישי. הול וועט רעדען מארגען. ער ווארט זעהט אויס אויף אינסטרוקציעס פון וואשינגטאן.

דאן האט גערעדט דער דייטשער אויסערן-מיניסטער נויראט, ער האט געהאלטען א פאלי-טישע רעדע, וועלכע האט קיין שום שייכות נישט געהאט מיט דער קאנפערענץ. ער האט גערעדט וועגען היטלער'ס רעדע, וועגען ענטוואפנונג, וועגען 4 פאקט ער האט בעענדיגט דערמיט, אז אויב ס'וועלען נישט געלעזען ווערען די גרויסע און אקטועלע פאליטישע פראגען, וועט די קאנ-פערענץ נישט האבען קיין רעזולטאטען.

נאכדעם האט גערעדט דער פוילישער דע-לעגאט וויצע-מיניסטער קאץ, וועלכער האט גע-זאגט, אז פוילען איז גרייט צו צוזאמענארבייט מיט אלע פעלקער, פוילען האט דערהאלטען די ווירט-שאפטליכע לאגע, אונאפהענגיג פון דעם כאאס אין דער וועלט.

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

די דייטשע צייטונגען שרייבען, אז די דיי-טשע דעלעגאציע אויף דער וועלטליכער עקאנא-מישער קאנפערענץ וועט נישט מספים זיין אויף קיין שום הנחות אין גייסט פון שטרעזעמאנס פא-ליטיק, ווען דאס זאל אפילו ליגען אין אינטערעס פון די אינטערנאציאנאלע אפמאכען. די דייטשע דעלעגאציע אין לאנדאן וועט פאדערן די פריי-הייט אין וואלוטע פאליטיק און האנדעלס-פאליטיק. דייטשלאנד וועט אויך נישט בעשטעהן אויף קיין שום אפמאך, וועלכער האט פאר א ציל די אלגע-מיינע רעדוקציע פון צאל.

ענגלאנד וויל נישט בעצאהלען די יוני-ראטע פון מלחמה-חוב

נאכט-זיצונג פון ענגלישען קאבינעט

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)

נעכטען בייגאכט, נאכ'ן פערענדיגען דעם באנקעט פון דער ענגלישער רעגירונג פאר די אנ-טיילנעהמער פון דער קאנפערענץ, איז פלוצלינג צונויפגערופען געווארען דער מיניסטערן-ראט, צו-ליב די אנגעקומענע ידיעות פון וואשינגטאן, וועל-כע ענדערען די לאגע אין דער פראגע פון די מלחמה-חובות. רוזוועלט האט געזאלט בעשליסען אונגעפדינגט צו פאדערען ביי ענגלאנד די יוני-ראטע. דער ענגלישער קאבינעט האט בעשלאסען, אז אויב אמעריקא וועט נישט אנגעהמען דעם אוועגס, וועט ענגלאנד גארנישט בעצאהלען, ביז דער גאנצער ענין וועגען די מלחמה-חובות וועט נישט אויפגעקלערט ווערען.

אין לאנדאן דיסקוטירט מען

און ענגלאנד מיט יאפאן פיהרען א ווירטשאפטליכע מלחמה

לאנדאן, 13. (ספ. טעל. נישט קוקענדיג אויף דער פרייליכער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ וואס האט זיך אנגעהויבען אין לאנדאן האט זיך דערווייל צווישען ענגלאנד און יאפאן אנגעהויבען א ווירטשאפטליכע מלחמה.

נאכדעם ווי ענגלאנד האט ארויפגעלייגט גרוי-סע צאל-אפצאהלונגען אויף בוימוואל-אויסארביי-טונגען וואס ווערען געברענגט קיין אינדיען, האבען די יאפאנישע סוחרים ערקלערט א באיקאט אויף ענג-לישע סחורות.

נעכטען האט דער ענגלישער אמבאסאדאר אינ-טערוועניערט ביים יאפאנישען אויסערן-מיניסטעריום פעסטשטעלענדיג אז די באיקאט-בעוועגונג איז אין סתירה מיט די בעשטימונגען פון ענגליש-יאפאני-שען האנדעלס-טראקטאט.

שרעקליכע קאטאסטראפע אין ווארשא

1 פערזאן דער'הרגעט – 3 שווער-פערוואונדעט

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

אויף די אייאזדאווער אלעע איז נעכטען געשעהען א שרעקליכע קאטאסטראפע, אונטער א סאניטער-אויטא, וועלכער איז געפאהרען מיט דער גאנצער שנעלקייט האט זיך געפרובט ארונ-טערווארפען אנ'אונבעקאנטער זעלבסטמערדער, דער שאפער האט געוואלט פערהאלטען דעם אויטא, אבער איהם האט זיך דאס נישט איינגע-געבען, דער אויטא האט זיך איבערגעקעהרט. דער זעלבסטמערדער וועמענס נאמען ס'איז נישט גע-לונגען פעסטצושטעלען, איז דער'הרגעט געווארען. 3 צופעליגע פערזאנען זענען שווער פערוואונדעט געווארען

איטאליענישע עסקאדרע איבער'ן אטלאנטיק

24 עראפלאנען פליהען פון רוים קיין טשיקאגא

רוים, 13 (ספ. טעל.)

דער איטאליענישער מיניסטער גענעראל באלבא פליהט מארגען ארויס מיט אנ'עסקאדרע פון 24 עראפלאנען פון איירופא קיין אמעריקא. די עסקאדרע וועט פליהען איבער די אלפען ביז אמסטערדאם, שאטלאנד, אירלאנד קיין גרענלאנד. אלס לייטער פון רייד איז בעשטימט געווארען גענעראל פעלעגריני. יעדער פון די עראפלא-נען איז פערזעהען מיט 2 מעטארען.

אפראוויזאציע-שוועריגקייטען אין רוסלאנד

ריגא, 13 (ספ. טעל.)

פון מאסקווע מעלדעט מען, אז ס'איז פער-עפענטליכט געווארען א פעראָרדנונג פון קאמיסאר-יאט פאר אינערליכען האנדעל, וועלכער שטעלט פעסט די אפראוויזאציע - שוועריגקייטען, וואס ס'לעבט איצט אדורך סאוויעט-רוסלאנד. אין דער פעראָרדנונג ווערט געזאגט, אז די ארבייטער און בעאמטע, וועלכע ווילען פערברענגען זייער אורלויב אין אנדערע ווי די, וואו זיי וואוינען, וועלען זיך אליין מוזען פערזעהען מיט לעבענס-מיטעל. די פער-ארדנונג איז אריין אין קראפט דעם 1. יוני.

שלום אש דעקארירט

מיט'ן פוילישען ארדען "פאלאניא רעסטיטוטא"

פאריז, (י.ט.א. טעלעגראפיש).

דער פוילישער אמבאסאדאר האט דעקארירט שלום אש'ן מיט'ן ארדען פאלאניא רעסטיטוטא".

יודישע סטודענטען אין פוילען

פראטעסטירען געגען צונויפרופען די י.ס.ס.-קאנפערענץ אין דייטשלאנד

ווארשא, (יט"א). אין צוזאמענהאנג מיט'ן צו-נויפרופען די קאנפערענץ פון אינטערנאציאנאלען סטודענטען-פערבאנד (י.ס.ס.) קיין דייטשלאנד האט דער פערבאנד פון יודישע אקאדעמישע פעראיינען אין פוילען אוועקגעשיקט א בריף צום פרעזעס פון י.ס.ס., אין וועלכען עס ווערט זיי אמשארפסטען פראטעסטירט געגען צונויפרופען די קאנפערענץ אין א לאנד, וואו עס ווערען בעגאנגען שודערליכע בארבארישע מעשים לגבי יודען. דאס צונויפרופען די קאנפערענץ קיין דייטשלאנד שטעהט אויך אין ווידערשפרוך מיט'ן גייסט און די אויפגאבען פון י. ס. ס.

בעזייטיגטע אין דייטשלאנד פראפעסארען

ווערען איינגעלאדען קיין בעלגראד

בעלגראד. (יט"א). דאס פראפעסארען-קאלע-גיום פון בעלגראדער פילאזאפישען פאקולטעט, האט בעשלאסען איינצולאדען די אין דייטשלאנד בעזייטיג-טע פראפעסארען פראפ. דר. אסטראגאווסקי, אויף דער קאטעדרע פון ביזאנטאלאגיע און פראפ. דר. בארן אויף דער קאטעדרע פון עקספערימענטאלער פיזיק.

די יוגאסלאווישע רעגירונג האט די דאזיגע בע-שטימונגען בעשטעטיגט.

גענעראל-פערזאמלונג פון „ארט" אין לאדז

אין לאקאל פון „ארט" איז אונטערן פארזיץ פון ה' ד"ר. י. לעוושטיין פארגעקומען די גענעראל פערזאמלונג פון דער געזעלשאפט „ארט" אין לאדז.

נאכ'ן בעעהרען דעם אנדענק פון די פער-שטארבענע מיטגלידער ב. איטינגאן. ב. יודעלע-וויטש, אינזש. ל. קרעטנאווסקי און ד"ר י. זאקס, איז אויסגעהערט געווארען דער טעטיגקייטס- בעריכט פאר די יאהרען 1930—1932, וועלכען עס האט רעפערירט ה' ד"ר ש. אייגער, פון דאזיגען בע-ריכט איז צו זעהן אז די געזעלשאפט צייהלט 220 מיטגלידער און בערך 150 פערזאנען און פירמען, וואס שטיצען פעריאדיש די געזעלשאפט „ארט".

פאר דער בעריכטס-צייט האבען זיך צו „ארט" אין לאדז געווענדעט וועגען לערנען א פאך העכער 4000 פערזאן פון לאדז ווי אויך פון דער נאהנטער און זאגאר ווייטער פראווינץ, אין עלטער פון 16 ביז 50 יאהר, פון די בערך 60 פראצ. פון האנ-דעלס-קרייזען און בערך 40 פראצענט פון ארביי-טער, האנדווערקער און אנדערע קרייזען, 800 פער-זאן האבען געהאט גימנאזיאל-בילדונג.

א כאראקטעריסטישע דערשיינונג פאר די לעצ-טע יאהרען איז דער פאקט, אז כמעט א העלפט פון אלע וואס ווענדען זיך, וועגען לערנען א פאך, דער-קלערען, אז זיי לערנען זיך, כדי צו האבען א מעג-ליכקייט צו עמיגרירען אין פערשידענע לענדער, דערהויפט אין פראנקרייך און פאלעסטינע.

ביים הייגטיגען טאג זענען טעטיג 16 פער-שידענע לערן-ווארשטאטען און קורסען מיט 88 פער-שידענארטיגע מאשינען ווי: מעכאנישע וועב-שטו-לען, מעכאנישע זאקען-מאשינען, סוועטער-מאשינען, ניי-מאשינען, ראדיא-אפאראטען און אנד. מאשי-נען און מכשירים. עס לערנען זיך כסדר העכער 200 פערזאן, מענער און פרויען. יעהרליך ווערען פאכ-מעניש אויסגעבילדעט ביז 400 פערזאן.

דער בודזשעט פאר דער בעריכטס-צייט בע-טרעפט זל. 322.337.67.

די געזעלשאפט ווערט געשטיצט פון דער יו-דישער קהלה-פערוואלטונג, מאגיסטראט, אינדוסטרי און האנדעלס-קאמער, האנדווערקער און אנדערע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

דער בודזשעט ווערט צונויפגעשטעלט פון: 20 פראצ. שכר-לימוד, 20 פראצ. מיטגליד-בייטראג און סובווענציען, 30 פראצ. נארמאלע שפענדען, די רעשט 30 פראצ. מוז געשאפן ווערען פון צופעליגע שפענדען און אימפרעזען.

פון ווייטערען בעריכט איז צו זעהען אז הגם די געזעלשאפט „ארט" האט די לעצטע יאהרען אי-בערגעלעבט שווערע מאטעריעלע צייטען, ווייל עס האבען אויפגעהערט די סובסידיעס פון דער „ארט"-צענטראלע, האט זיך דאך איינגעגעבען נישט נאר צו דערהאלטען די עקזיסטירענדע לערן-ווארשטאטען און קורסען, נאר אויך צו שאפען א געוויסע צאהל נייע.

כדי צו עקאנאמיזירען דעם בודזשעט זענען אונטערגענומען געווארען געוויסע רעארגאניזאציעס פון אייניגע לערן-ווארשטאטען, וואס האבען מעגליך געמאכט זייער עקזיסטענץ, אהן בעדייטענדע דעפי-ציטען. פאר דער בעריכטס-צייט זענען פארגעקומען 32 פערוואלטונג-זיצונגען און ספעציעלע קאנפערענ-צען מיט א רייה האנדווערקער-ארגאניזאציעס א.א.

ד"ר ש. ווישעוויאנסקי בעריהרט אייניגע כאראק-טעריסטישע מאמענטען פון דער „ארט"-טעטיגקייט אין לאדז, ספעציעל אין דער פראגע פון אינדוסטריא-ליזאציע. צוליב דעם, וואס אין משך פון דער עקזיס-טענץ-צייט פון „ארט" אין לאדז זענען פאכמע-נישט אויסגעבילדעט געווארען ארום 7000 פערזאן, איז שוין די „ארט"-טעטיגקייט נישט בלויז א וועג-ווייזער פאר אנדערע, נאר האט אין דעם יודישען מאסען - לעבען, אנ'עפעקטיווען ווירטשאפטליכען ווערט, ווייל ארום די טויזענטער זענען אריינגעצויגען געווארען אין פראדוקטיווען לעבען גרויסע מאסען, וואס אהן דעם וואלט זיי דאס נישט געווען מעגליך. עס איז אויך ווערט דערמאנט צו ווערען די גרויסע בעדייטונג פון דער „ארט"-טעטיגקייט פאר די ברייטע שיכטען, וואס קומען אין בעטראכט אלס עמיגראציע-עלעמענטען.

ער ווייזט אן, אז די „ארט"-צענטראלעס און די „ארט"-געזעלשאפטען לעבען איבער א מאטעריעלען קריזיס און עס איז דער חוב און די אויפגאבע פון דער געזעלשאפט נישט נאר נישט צו לאזען פאלען אזא וויכטיגע ווירטשאפטליכע ארבייט, נאר אין צוזאמענהאנג מיט א רייה געשעהענישען מוז די ארבייט פערברייטערט און פערשטארקט ווערען.

נאכ'ן בעריכט איז פארגעקומען אנ'אינטערע-סאנטער מיינונגס-אויסטויש אין וועלכען עס האבען אנטייל גענומען די ה"ה: ד"ר. לעווששטיין, ל. לעווין, מ. גורט, א. הורעוויטש, י. ריטערבאנד, ל. ווינאגראד, אינזש. ש. מארגולעס, און אנדערע, עס איז אנגעוויזען געווארען אז עס דארף געפיהרט ווע-רען א ספעציעלע פראפאגאנדע-ארבייט ביי אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג לטובת דער „ארט"-טעטיגקייט.

דער בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע, וועלכען עס האט איבערגעגעבען ד"ר י. לעווין, שטעלט פעסט, אז די ביכער זענען געפיהרט געווא-רען אין דער געהעריגער ארדנונג, אז די פארגע-שטעלטע דאקומענטען און קוויטירונגען שטימען מיט די קאסע-ביכער און קאנטעס.

נאכ'ן אויסהערען די בעריכטען ווערט אנגע-נומען פאלגענדע רעזאלוציע:

די אלגעמיינע מיטגלידער-פערזאמלונג פון 12 יוני 1933 נעהמט צו קענטניש די בעריכטען פאר די יאהרען 1930, 1931 און 1932 און אנערקענט:

1) הגם די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט „ארט" אין לאדז געפינט זיך זייט די קריזיס-יאהרען אין א שווערער מאטעריעלער לאגע, זענען פונדעסט וועגען אין דער „ארט"-טעטיגקייט אין לאדז דער-גרייכט געווארען ממשותדיגע רעזולטאטען סיי אויפן געביט פון דערהאלטען די עקזיסטירענדע לערן-ווארשטאטען, סיי אפילו אויפ'ן געביט פון שאפען נייע.

2) די טעטיגקייט פון „ארט" אויפ'ן געביט פון קאנסאלידירען די יודישע האנדווערקער אין לאדז און זיי העלפען זיך צוצופאסען צו די געזעצליכע פארשריפטען, איז געווען א געוואונשענע.

3) אויך די טעטיגקייט פון ארגאניזירען און פערפעסטיגען דעם „ערשטען יודישען מעכאנישען וועבער-קאאפעראטיוו" פערדינט בעזונדער בעגריסט צו ווערען.

די פערזאמלונג דריקט אויס צוטרוי דער אפ-טרעטענדער פערוואלטונג און גייט איבער צום טאג ארדנונג.

דער בודזשעט אויפ'ן יאהר 1933 ווערט אנ-גענומען אויף א סומע פון 60.000 זל. מיט'ן רעכט צו פערגרעסערען מיט 20 פראצ. און איבערשטעלען פון פאזיציעס.

אין דער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווא-רען: דר. ש. ווישעוויאנסקי, ד"ר. א. לעקיך, פרעז. ש. פאוסט, אינזש. ש. מארגולעס, דר. ש. אייגער, פרוי א. בענדער, ד"ר. קאצענבאגען, ש. קאץ, ד"ר. י. סאלאווי, א. פרומקין, י. ראטנער, ק. לעווענ-טאן, דר. ג. לאנדאו, י. מ. וועקסלער, ד. קאנעל.

רעוויזיר-קאמיסיע: דר. י. לעווין, ד"ר. ב. פערלשטיין, ב. קאשימערסקי, דר. ל. זילבערג-שטראם.

לאדזער נייעס

פערמשפט א סימולאנט

(2) פאר'ן לאדזער קרייז-געריכט איז נעכ-טען געשטאנען דער טשעכאסלאוואקער סרעגער, רער 33 יאהריגער יצחק דיאמאנט.

דער בעשולדיגונגס-אקט האט פארגעווארפען דימאנטן, אז אין נאוועמבער פ. י. האט ער זייענדיג אינם לאדזער מיליטערישען שפיטאל, נומער 4, סימולירט אנפאלען פון דער שווערער קרענק.

די עקספערטען און עדות אויפ'ן פראצעס — הגם ער האט אין געריכט גופא „געוויזען די קונץ" — האבען דערקלעהרט, אז זיינע אנפאלען זענען בלויז אנ'אנשטעל. נאר אז ער איז א פסי-כאפאט (ד. ה. ער איז מיט'ן „קאסטען" נישט אין ארדענונג.)

צוליב'ן לעצטען טעם האט ער בעקומען א מילדען פסק-דין 5 חדשים ארעסט, אבער אין 3 יאהר שפעטער.

א נייער פראקוראר

(א) נעכטען האט אנגעהויבען צו אמטירען דער נייער געהילפס-פראקוראר ביים לאדזער קרייז-געריכט, ה' באלעסלאוו סקאמסקי.

באנק פון די פאבריט-מייסטערס ווערט ליקווידירט

(א) אין דער צווייטער העלפט פון 1929 איז ארגאניזירט געווארען א קאאפעראטיווע באנק פון לאדזער פאבריקס-מייסטערס (זשעראמסקיעגא 74).

צוליב'ן גרויסען דעפיציט, (אויפ'ן 1 יא-נואר ה. י. 25,000 זלאטעס) האט דער אויפזיכטס-ראט בעשלאסען די באנק צו ליקווידירען, און זיך ווענדען דעם בעוועגדעט צו דער האנדעלס-אפטיילונג ביי דעם היגען קרייז-געריכט.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טע. 141-32.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוונט. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

לאדז, 14 יוני 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 14 יוני 1933

און וואס וועט זיין און אהאלב יאהר ארום?
עלענד פון דער דייטש-יודישער עמיגראציע *)

דער צושטראם פון פליטים קיין פאריז הערט נישט אויף. לעצטענס קומען אן אלץ מעהר יודען, וועלכע זענען געצוואונגען צו פערלאזען דייטשלאנד נישט צוליב פאליטישע טעמים, נאר ווייל אין זייער פאטערלאנד וואלט די אויסגעקומען אויסצוגיין פון הונגער. דער אפיציעלער באיקאט איז אפגעשטעלט, אבער דער פאקטישער הערט נישט אויף סיי אין די גרויסע, סיי אין די קליינע שטעט. מיט טרערען אין די אויגען שילדערן אזעלכע יודישע געשעפטסלייט, וועלכע האבען זיך קיינמאל נישט פערנומען מיט פאליטיק, אז פון דעם אפיציעלען באיקאט פון 1. אפריל טרעט קיינער נישט אריבער די שוועל פון זייערע געשעפטען, ווייל יעדער קויפער האט מורא מען זאל איהם אליין נישט אנהויבען צו פערפאלגען. „אונזער מסחר איז טויט, פיל וואלטען גערן ביי אונז געקויפט אבער זיי געטרויען זיך נישט. מיר זענען אין דייטשלאנד פערמשפט צום הונגער-טויט".

און דא, וואס וועט דא פון זיי ווערען? ביז איצט ווייסט מען אין פראנקרייך נישט וועגען קיין אנטיסעמיטיזם, נישט רעדענדיג וועגען עטליכע נאראנים. אבער עס זענען שוין אויך דא געוועזען אנטיסעמיטישע בעוועגונגען. צום שטארקסטען אין דער דרייפוס-צייט. ווייט-זעהעוודיגע פראנצויזען האבען מורא, אז די בעוועגונגען זאלען נישט אויפלעבען נאכאמאל, אויב די געגנער פון דער רעגירונג זאלען נישט אויסנוצען די יודישע איינוואנדערונג אלס אגיטאציע-מיטעל אין דעם זין, וואס די רעגירונג וויל שאפען א קינסטליכע קאנקורענץ פאר די פראנצויזען גופא.

א געפעהרליכע פערספעקטיווע! דער גרעסטער טייל יודישע עמיגראנטען פערשטעהען די שווערע לאגע פון פראנקרייך און פאסען זיך צו איהר צו. צום בעדויערען זענען נאך פערהאן אויסנאהמען. עס לעבט דא, אגב, א זעהר קליינע צאהל רייכע יודישע עמיגראנטען, בעזונדערס אין דער פילם-בראנזשע, וועלכע איז, ווייזט אויס, צום ווייניגסטען געטראפען פון וועלט-קריזיס.

זיי וואוינען אין די טייערסטע האטעלען (איינער צאהלט דארט מיט זיין פאמיליע 5000 פראנק א חודש פאר זיין אפארטאמענט) ווען עס ווערט געעפענט דער לוקסוס-רעסטאראן „אמבאסאדער", בעשטעלען זיי זיך טישלעך צו טויזענט פראנק. מעגליך, אז אזעלכע זענען פאראן אפשר א סך. אבער דער גערעכטער זאך פון פערפאלגטען יודענטום ברענגט זיי שאדען. יעדער פראנצויז, וועלכער ווייסט דערפון (און וועגען אזעלכע פאלען הויבט מען באלד אן צו רעדען) פרעגט, פארוואס זאל ער געבען געלד פאר די דייטשע עמיגראנטען, אויב דייטשע יודען קענען זיך נאך ערלויבען אזא מין לוקסוס. פאר אונזערע הילפס-קאמיטעטען שפילען יעדע טויזענט פראנק א גרויסע ראלע, אבער פון די דערמאנטע הערען זעהט מען קיינמאל קיינעם נישט אין די קאמיטעטען, וועלכע ארבייטען דאך אין דער ערשטער ליניע אויך פאר די דייטשע יודען. מאנכע פון די רייכע פראנצויזישע יודען האבען געבראכט קרבנות פון גרעסטען סטיל. פון די ווייניגע דייטשע יודען, וועלכע האבען נאך אן איבערפלוס האט קיינער נישט פערשטאנען דעם חוב פון מאמענט.

און דערביי שרייט די נויט צום הימעל. איך גיב נאר אזוי א טראכט: וואס מען קאן זיך דא אלץ אנזעהן: גרויסע יודישע מעדיצינער, ערשטראנגיגע יוריסטען, גלענצענדע בעגאבטע זשורנאליסטען, פילאזאפען, קינסטלער, און זיי האבען גארנישט, לחלוטין גארנישט, די זשורנאליסטען גרינדען ווייניגסטענס עמיגראנטען-ארגאנען, ווי די „אקסיאן" אדער די „פרייהייט" אדער „אנטי-נאצי", די פלאנעווען אפילו ארויסצוגעבען א טאג-צייטונג, אבער ווער וועט דען אבאנירען?

א שוידער נעהמט ארום, ווען מען טראכט וועגען דער צוקונפט. ביים היינטיגען טאג האט נאך מאנכער פון די עמיגראנטען עפעס געלד. אבער מיט יעדען טאג ווערט דאס געלד ווייניגער. די האפנונג אויף ארבייט צערינט. דער עמיגראנט קאן אויסרעכענען גענוי ווען ער וועט אויסגעבען דעם לעצטען גראשען. און וואס וועט דעמאלט זיין? און ווען א מענש האט נאך מיט זיך א פרוי און קינדער? עס פערשפרייטען זיך שטימונגען פון פערצווייפלונג. אין דער עמיגראציע איז שוין פארגעקומען עטליכע פאלען פון זעלבסטמארד.

גענויס ווערען בעטראכט ווייטערע פלענער. מען דערמאנט זיך וועגען די הונדערטער טויזענטער איטאליענער, וועלכע זענען אמאל אנטלאפען פון פאשיזם און האבען זיך איינגעארדענט אין פראנקרייך, אבער דעמאלט איז געוועזען א ווירטשאפטליכע הויך-קאניונקטור. פראנקרייך האט געלעכצט נאך ארבייטס-קראפט. איצט זענען אין פראנקרייך פערהאן 300.000 אפיציעל רעגיסטרירטע ארבייטסלאזע.

אין פראנקרייך זענען נאך אלץ פערהאן בעוויסע וועניג בעוואוינטע דעפארטאמענטען דהיינו, אין דרום-מערב טיילען פון לאנד. נישט קוקענדיג דערויף, קאן מען דארט קיין קאלאניזאציע נישט פיהרען. די פראנצויזישע מאכט האט דעם בעסטען ווילען. אבער צו קאלאניזאציע דארף מען האבען נישט בלויז מענשען, נאר אויך געלד. און דער פראנצויזישער בודזשעט ווייזט ארויס א דעפיציט פון 4 מיליארד.

מיט א דייטשען אקאדעמיקער, וועלכער איז נאר וואס געקומען פון בערלין, בין איך אין א פריהלינג-נאכט געגאנגען איבער דעם הערליכסטען טייל פון פאריז. אויף פלאס דע לא קאנקארד האט ער זיך אפגעשטעלט און האט זיך ארומגעקוקט אויף דעם טוילרי-גארטען, אויף שאנז-עליזע. צי איז דא נישט אונבעשרייבליך שיין? דאס שענסטע, וואס מען קאן זעהן אויף דער וועלט? איך האב איהם געמוזט ענטפערן: איך קאן מעהר נישט געניסען פון דער דאזיגער אונבעשרייבליכער שעהנקייט, פון זינט איך האב זיך בעקענט מיט דעם אונגעהויערען עלענד פון דער דייטשער עמיגראציע. ווען איך גיב נאר א טראכט, וואס עס וועט ווערען פון אט די טויזענדער מענשען אין 6 חדשים ארום...

און דערביי זענען נאך פערהאן „דייטשען", וועלכע דרעהען זיך ארום ביי ארימע פליטים און שפילען די ראלע פון שפיצלען ביי די היטלעראווצעס.

ה. פאן גערלאך.

*) זעה אין נעכטיגען נומער „נייער פאלקסבלאט" — „די דייטשע עמיגראציע אין פאריז".

איירָאפּא האט איצט איין פּראבלעם — דאס איז די בעציהונג צו דייטשלאנד
צוליב די רעוואנש-שטרעבונגען פון היטלערלאנד וועט דורכפאלען די לאנדאנער קאנפערענץ

מיט אן אויסערגעוועהנליך פעסימיסטישען ארטיקעל וועגען דער נאר וואס געעפענטער אינטערנאציאנאלער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ אין לאנדאן טרעט ארויס דער בעקאנטער ענגלישער זשורנאליסט אוגור (פאלאקאוו) ער האלט, אז די קאנפערענץ קאן זיך נישט איינגעבען און די שולד דערפון וועט טראגען דייטשלאנד. אוגור שרייבט:

די סיבה, פארוואס די קאנפערענץ וועט ליידען א פיאסקא, ליגט אין דעם מאנגעל פון דרייסטקייט, מיט וועלכען עס זינדיגט דער גרעסטער טייל פון די מלוכה-מענער, וועלכע רעפרעזענטירען אויף דער קאנפערענץ העכער 60 מלוכות. אט דער מאנגעל אין דרייסטקייט, דער מאנגעל אין לאיאלקייט לגבי זיך גופא ברענגט דערצו, אז אונזערע מלוכה-מענער ווילען נישט אנערקענען, אז אלע זייערע אנשטרענגונגען, וועלכע האבען דעם ציל צוריקצוברענגען דעם וואוילשטאנד אין איירָאפּע, ווערען פעראליזירט דורך איין פאקט: דער פאקט איז דער שלעכטער ווילען פון דייטשלאנד, וואס בעניייט אהן אויפהער איהרע אלטע פרובען צו הערשען איבער דער וועלט מיט קראפט.

דאס איז די וויכטיגסטע מניעה, אהן וועלכער אלצדינג ווערט צוקלאפט. נעבען דער דאזיגער מניעה ווערען אלע אנדערע נישט גערעכענט.

דייטשלאנד שטרעבט צו רעוואנש און גרייט זיך צום דאזיגען רעוואנש. נאר אזוי ווי דייטשלאנד איז דערצו נאך נישט גרייט, שטרעבט זי צו געווינען צייט. די דייטשע געפאהר ווייזט אויס צו זיין אונפערמיידליך. מיר וועלען דא ווידערהאלען די ווערטער פון איין אויסלענדישען דיפלאמאט, וועלכער פערטרעט אין בערלין איינע פון די גרעסטע אייראפעאישע לענדער:

אט דער מאן האט ערקלערט פאר זיין רעגירונג: היטלער קאן רעדען מיט וואסער-שפראך, ער וויל נאר, ער קאן רעדען אזוי ווי דאס דיקטירט איהם די פארזיכטיגקייט פון זיין דיפלאמאטיע. אויב ווידער עס גייט וועגען מיר, האלט איך, אז מיין חוב איז צו ווארענען אייך, אז איהר דארפט זיך גרייטען צו א קריג.

ווידער איין זשורנאליסט, וועלכער נישט נאר ער קען גוט דייטשלאנד, נאר האט אויך ליב דאס דייטשע פאלק, האט געזאגט אט וואס: עס איז מעגליך, אז איהר וועט מוזען זאגען, אז היטלער איז געווארען מעהר גענייגט צו קאמפראמיס, ער איז נישט אזוי אנגרייפפעהיג, אבער אום גאטעס ווילען, איך בעשווער אייך, איהר זאלט דערין אליין נישט גלויבען.

וואס נאך קאן מען צוגעבען צו אט דער מיינונג, פון די דאזיגע עהרליכע מענשען, פון מענשען, וועלכע מיר האבען אין דער פערגאנגענהייט נישט איין מאל ערקלערט מלחמה דערפאר, ווייל זיי האבען געהאט צופיל צוטרוי צו בערלין. איצט ווייסען אט די מענשען אז וואס זיי דארפען זיך האלטען.

אין איירָאפּע איז איצט פערהאן בלויז איין פּראבלעם, דאס איז דאס פּראבלעם פון דער בעציהונג צו דייטשלאנד. צי דארף מען נאך לאנג ווארטען, עס זאלען זיך עפענען די אויגען פון אלע: אז אלע זאלען בעמערקען, דאס אויב מיר וועלען נישט לייגען די גרעסטע אכט, אויב מיר וועלען זיך לאזען איינוויגען דער קונציג אויסגערעכענטער „מילדערונג" פון דייטשלאנד, וועלען מיר אינגיכען דארפען רעדען נישט וועגען די בעציהונגען מיט דייטשלאנד, נאר וועגען אן אקציע געגען דייטשלאנד?

קיין שום קאנפערענץ, מעג זי זיין ווי אינטערנאציאנאל און אלוועלטליך קאן נישט אין גארנישט ענדערען אט דעם פאקט.

באיקאט — דאס ווירקזאמסטע מיטעל
די באיקאט-אקציע געגען היטלער-רעזשים מצד די האלענדישע ארבייטער

די האלענדישע פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען אנגענומען א בעשלוס צו באיקאטירען דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד. דאס זענען געוועזען די ערשטע קלאסען-פעראיינען, וועלכע האבען אזא בעשלוס אנגענומען. נאך זיי זענען נאכגעגאנגען די קלאסען-פעראיינען פון אנדערע לענדער, דערונטער אויך אין פוילען. און דער צוזאמענפאהר פון אינטערנאציאנאל פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, וועלכער דארף אינגיכען פארקומען, וועט די דאזיגע בעשלוסען זיכער בעשטעטיגען.

דער ארגאן פון די האלענדישע פראפעסיאנעלע פעראיינען „דע סטריד" האט איצט פערעפענטליכט א לענגערען ארטיקעל, אין וועלכען דאס בלאט בעטאנט קודם-כל, אז דער בעשלוס איז אנגענומען געווארען אין הסכם מיט דער סאציאליסטישער פארטיי, דאן שרייבט די צייטונג:

די הערשער פון דייטשלאנד האבען פאר קיין שום זאך אזוי נישט מורא, ווי פאר באיקאט. דאס איז דערווייל דאס איינציגע געוועהר, מיט וועלכען מען קאן טרעפען דייטשלאנד. די איצטיגע ווירטשאפטליכע פערהעלטנישען מאכען מעגליך דורכצופיהרען דעם באיקאט אויף 100 פראצ. הגם עס זענען פערהאן געוויסע ארטיקלען, וועלכע עס איז שווער צו פערבייטען אויף אנדערע און נישט שטענדיג קאן מען פעסטשטעלען וועלכע סחורות עס קומען אן פון דייטשלאנד. אבער די פערוואלטונגען פון די פעראיינען און פון דער פארטיי וועלען זיך בעמיהען צוזושטעלען גאנץ גענויע ידיעות וועגען דעם, וואס פאר א סחורות עס שטאמען פון דייטשלאנד. עס וועט געגרינדעט ווערען א ספעציעלע ביורא, וואס וועט אינפארמירען וועגען באיקאט.

אין א געוויסער הינזיכט איז דער באיקאט, שרייבט ווייטער די צייטונג, א שווערד מיט צוויי שארפען. דער אימפארט און דער עקספארט זענען אפהענגיג איינער פון אנדערען. די דייטשע רעגירונג וועט אפשר פרובען אנווענדען געגענמיטלען. אבער מען דארף געדענקען, אז אין היטלעריסטישען פראגראם געפינט זיך דער לאזונג פון אויטארקיע (זעלבסט-אויסקום) און אז די היטלעריסטישע רעגירונג שטרעבט זיך אפצוגרעניצען ווירטשאפטליך פון די שכנים. באיקאט ענטהאלט אין זיך א געוויסע ריזיקע, אבער דאס קאן נישט גענומען ווערען אין בעטראכט לגבי דער גרויסער מאראלישער בעדייטונג פון דער אקציע. א חוץ דעם קאן מען ברענגען מעהר ארטיקלען פון אנדערע לענדער, מען קאן אנקניפען האנדעלס-בעציהונגען מיט אנדערע לענדער.

דער באיקאט דארף נישט זיין קיין טראנספארט-באיקאט, ווי עס איז אמאל געוועזען דער באיקאט געגען טעראר אין אונגארן. צוליב דער איצטיגער ארבייטסלאזיגקייט און דעם אינטערנאציאנאלען כאראקטער פון טראנספארט, וואלט אזא באיקאט נישט געהאט קיין אויסזיכט אויף ערפאלג. די קאנסומענטען דארפען דורכפיהרען דעם באיקאט פון דייטשלאנד.

מיר זענען איבערצייגט, אז דער דאזיגער באיקאט, וועלכער איז דער ערשטער רינג אין דער מעכטיגער קייט פון דער ארבייטער-אקציע געגען טעראר און דיקטאטור, וועט דורך אונזערע חברים אדורכגעפיהרט ווערען מיט דער גאנצער ענערגיע. מעגליך, אז דער באיקאט וועט פאדערען פון יחידים פינאנציעלע קרבנות. אבער די ארבייטער-בעוועגונג האט אין קאמף פאר גערעכטע צילען זיך קיינמאל נישט אפגעשטעלט פאר קיין קרבנות. אזוי ווי דער באיקאט-קאמף ווערט געפיהרט אין נאמען פון די העכסטע אידעאלען פון דער מענשהייט און געגען דעם רעזשים פון מארד און רויב, דעריבער רופען מיר צום האלענדישען פאלק מיט דער פולער איבערצייגונג אין דער ריכטיגקייט פון אונזער קאמף: באיקאטירט דייטשלאנד! קויפט נישט קיין שום דייטשע סחורות!

„בערלינער טאגעבלאט" פרובט שוין פאליטיש צו דיסקאנטירען דעם אפקלאנג פון זיין ביילאגע וועגען דער יודען-פראגע

איינסברוק (יט"א) „בערלינער טאגעבלאט" פרובט שוין פאליטיש צו דיסקאנטירען דעם אפקלאנג פון דער לעצטער „בריקע" - ביילאגע געווידמעט דער יודען-פראגע אין דייטשלאנד, וועגען וועלכער יט"א האט זיינערצייט מיטגעטיילט. די צייטונג ווידמעט כמעט אנדערטהאלבען זייטען די אפקלאנגען פון דער יודען-ביילאגע אין אויסלאנד און בעמיהט זיך, ברענגענדיג באטיצען פון ענגלאנד פראנקרייך, פוילען, אונגארן, טשעכאסלאוואקיי און שווייצן, שאפען דעם איינדרוק, אז די בעהאנדלונג פון דער יודען-פראגע אין דער „בריקע" ווערט אויפגענומען אלס א „פריידענס-טויב". אט די צייטונג ערקלערט אויך גאנץ אונצווייטייטיג, אז זי ערווארט פון דער דיסקוסיע נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי „א גינסטיגע ווירקונג אין אינערליך פאליטישען, אויסערליך פאליטישען און ווירטשאפטליכען אינטערעסע". „בערלינער טאגעבלאט" ציטירט דערביי די ווערטער פון א „פראמינענטען אויסלענדער", דאס „ווען עס וואלט נישט געווען די אונגלייכע בעהאנדלונג פון די יודען, וואלטען זיך די בעציהונגען מיט אויסלאנד גלייך געבעסערט, די שטימונג פון די ברייטע מאסען אין אנדערע לענדער וואלט זיך געלאזט ענדערען און די קויף-לוסט פאר דייטשע סחורות וואלט זיך צוריקגעקעהרט". די דאזיגע ווערטער זאגען בולט עדות, ווי שטארק עס לאזט זיך אין דייטשלאנד פיהלען דער אנטי-דייטשער באיקאט צוליב די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד. בעריכטענדיג וועגען דעם אפקלאנג פון „בריקע"-נומער אין פוילען בעמערקט „בערלינער טאגעבלאט", דאס „אפענע אנטי-יודישע ארטיקלען געפינען אין פוילען גינסטיגערע צוהערער ווי, למשל, די אויספיהרונגען פון דעם דייטש-נאציאנאלען יוד ד"ר באומאן".

דאס לאדזשער רעבע

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 14 כ סיון תרצ"ג

יוני

זון-אויפגאנג . 3.15
זון-אונטערגאנג 7.57

טאג=באטיצע

און ווידעראמאל וועגן די האנדווערקער-קרעדיטען

נישט דאס ערשטע מאל בעריהרען מיר די דאזיגע פראגע, וועלכע געהט שוין אריין אין איהר ענטשיידענדער פאזע. צוערשט האט זיך אנגעהויבען דער קאמף וועגען בעשטימען די דאזיגע קרעדיטען, ס'האט זיך געדוכט, אז דער שווערסטער טייל פון דאזיגען פראבלעם איז ווי אזוי צו בעקומען דאס געלד. ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז נאך שווערער איז די פראגע צו בעשטימען ווי אזוי די קרעדיטען צו פערטיילען. די היינטיגע קרעדיטען וואס זענען בעשטימט געווארען פאר די האנדווערקער זענען אנדערע ווי די אמאליגע. אמאל האט מען בעשטימט א געוויסע סומע אלס קרעדיטען פאר האנדווערקער, די סומע איז איבערגעגעבען געווארען די קאמונאלע קאסעס, וועלכע האבען דאס געלד פערטיילט אלס קרעדיטען צווישען די האנדווערקער. די האנדווערקער האבען דאס געלד אפגעצאהלט און די קאמונאלע קאסעס האבען צוריקגעצאהלט דאס געלד דער רעגירונג.

היינט איז דער ענין אנדערש אוועקגעשטעלט געווארען. די רעגירונג האט בעשטימט 3 מיליאן זלאטיס אויף קרעדיטען פאר האנדווערקער. דאס איז נישט קיין איינמאליגע סומע. גאר דאס געלד וועט זיך שטענדיג געפינען אין געוויסע אינסטיטוציעס אלס קרעדיטען פאר האנדווערקער, ווען וועלכער ס'איז האנדווערקער וועט האבען אפגעצאהלט זיין ערשטע הלואה וועט ער גלייך קאנען בעקומען די צווייטע און אזוי ווייטער. מ'דארף ערשט נישט געבען צו פערשטעהען ווי וויכטיג דער ענין, וואס פאר א בעדייטונג ס'האבען אין די איצטיגע שווערע צייטען, די הלוואות פאר האנדווערקער, וועלכע קאנען זעהר אפט נישט אנגעהמען און נישט אויספיהרען קיין ארבייט, ווייל זיי האבען נישט מיט וואס איינצוקויפען קיין מאטעריאל אויף דער ארבייט, ווייל ס'פעהלט אביסעל געלד אויף אויסצוהאלטען דעם סעזאן. די קרעדיטען וואלטען געקענט אפראטעווען צעהנדליגער און הונדערטער בעלי-מלאכות פון אונטערגאנג און וואלטען זיי בעקענט זיכערען א בכבודע עקזיסטענץ.

אבער ווי מיר האבען שוין אנגעוויזען, אז דער ענין ווי אזוי צו פערטיילען די קרעדיטען איז א זעהר שווערער.

אויף די שפאלטען פון אונזער צייטונג האבען מיר אדורכגעפיהרט א קליינע דיסקוסיע וועגען דער דאזיגער פראגע. ס'זענען געווען אזעלכע, וועלכע האבען געהאלטען, אז ביי די האנדווערקער-קאמערן דארטען געשאפען ווערען ספעציעלע אינסטיטוציעס, צו וועלכע די רעגירונגס-קרעדיטען דארפען אריינפליסען און פון וואנען די קרעדיטען דארפען פערטיילט ווערען. געווען אזעלכע, וואס האבען געהאלטען, אז די קרעדיטען דארפען פערטיילט ווערען דורך די עקזיסטירענדע האנדווערקער-בענק. ס'זענען געווען אויך אזעלכע, וועלכע האבען געהאלטען, אז היות ווי די קרעדיטען זענען איצט שטענדיגע, דארפען געגרינדעט ווערען ספעציעלע אלגעמיינע קרעדיט-אינסטיטוציעס, צו וועלכע אלע האנדווערקער וואלטען געהאט פולען צוטרוי. דאס איז אבער געווען א בלויזע צייטונגס-דיסקוסיע. אין די פעראנטווארטליכע האנדווערקער-קרייזען, מיר מיינען דא די יודישע, איז מען ווייסט פון רעדען נישט געגאנגען, די קרעדיטען זענען שוין בעשטימט געווארען, ס'איז שוין אפילו צוגעטיילט געווארען יעדער וואיעוואדזשטווע די סומע, מיט וועלכער זי קען דיספאנירען, אבער ווער ס'זאל דאס געלד פערטיילען איז נאך נישט פערהאן. ס'זעהט אויס, אז דאס געלד וועט פערטיילט ווערען אדער דירעקט דורך דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא", וועלכע האט די אלגעמיינע סומע בעשטימט, אדער די דערמאהנטע באנק וועט דאס געלד איבערגעבען אין די קאמונאלע פאוויאטאווע בענק, וועלכע וועט פון איהר זייט בעשטימען וועמען מען קען בארגען און וועמען נישט.

ביידע דאזיגע סיסטעמען קען די יודישע האנדווערקער נישט צופרידענשטעלען. נישט אין דער ערשטער און נישט אין דער צווייטער אינסטיטוציע זענען נישט פערהאן קיין יודישע פארשטעהער, יועלכע זאלען קענען די לאגע פון די יודישע האנדווערקער און אפילו זיי אליין פערזענליך קענען. דארטען זענען נישט פערהאן קיין יודישע פארשטעהער, וועלכע זאלען קענען זיך אננעהמען די עולה פון די יודישע האנדווערקער, אויב אזעלכע וועט געשעהען.

ס'איז אבער נאך נישט צו שפעט. די יודישע האנדווערקער-טוער דארפען נאך זעהען עפיס אין דער הינזיכט צו טון, ס'מוז געזיכערט ווערען, אז דער יודישער האנדווערקער זאל קענען געניסען פון די קרעדיטען צוגלייך מיט די נישט-יודישע.

י. ד.

פוז האנדעלס-געריכט

פירמע „חיים דימאנט פון בזשעזשין בעט א נאדזור. — פירמע „מאקס בוראקאווסקי" רעגולירט אויף 40 פראצ.

די פירמע „חיים דימאנט" אין בזשעזשין, האט זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע וועגען א „נאדזור". דימאנט איז דער בעזיצער פון א מיהל און א קאלאניאל-געשעפט אין בזשעזשין.

לויט'ן בילאנס אויפ'ן 31-טען מאי, בעטרעפען די אקטיווען א סומע פון 181,300 זל. די פאסיווען 53,202 זל.

דער ענין וועט בעטראכט ווערען אויף דער נאהעהנטסטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט.

* * *

די פירמע „מאקס בוראקאווסקי", לאמפען-פאבריק (פיעטרק. 37) האט בשעתו רעגולירט מיט די בעלי-חובות אויף 70 פראצ. מיט א צייט-שפעטער, האט ער די רעגולאציע צוריקגעצויגען און פארגעלעגט א צווייטען פארשלאג – אויף 40 פראצענט.

אויף דער לעצטער זיצונג, האט דאס געריכט דעם רעגולאציע-פארשלאג אויף 40 פראצ. בעשטעטיגט. די ערשטע ראטע איז צאהלבאר דעם 9-טען יאנואר 1934.

פערקלענערן דעם ריטשאלט=שטייער פאר קליינהענדלער

פאדערט די לאדזשער האנדעלס=קאמער

אין דער האנדעלס-קאמער איז פארגעקומען א זיצונג פון דער שטייערן-קאמיסיע, אויף וועלכער ס'זענען בעטראכט געווארען די פאסטולאטען אין צוזאמענהאנג מיט'ן אויסמעסטען דעם אומזאץ-שטייער.

די קאמיסיע האט גענומען צו קענטניש די פאסטולאטען פון די קליינהענדלער, אז אויך אויפ'ן יאהר 1934 זאל חל זיין דער ריטשאלט-שטייער, און אז דער ריטשאלט-שטייער זאל צו געפאסט ווערען צו די איצטיגע פערהעלטנישען, ד. ה. אז צוליב דעם, וואס די אומזאצען זענען היי-יאהר געווען קלענערע ווי די פערגאנגענע יאהרען, זאל דער ריטשאלט זיין א קלענערער ווי אין די יאהרען 1932 און 1933.

ס'איז אויך בעשלאסען געווארען אנצוהויבען אן אקציע געגען דעם פערקויפען סחורה אויף ליציטאציעס פון דער שטייער-מאכט.

ווידער צוקלאפט די אונטערהאנדלונגען וועגען שאפען א גומי=קארטעל

(אג) אין די לעצטע טעג זענען ווידער גענומען געווארען פרובען צו ארגאניזירען א קארטעל פון די פירמען, וואס פראדוצירען אין פוילען גומי-שיך, עס האט שוין אין דער קומענדיגער וואך געזאלט קיין לאדז צוזאמענגערופען ווערען א פערזאמלונג פון פארשטעהער פון אלע גומי-פאבריקען אין פוילען. די אונטערהאנדלונגען זענען אבער איבערגעריסען געווארען צוליב דער פירמע פ. ו. שווייקערט, וועלכע האט נישט געוואלט צוטרעטען צום קארטעל. דער פארשטעהער פון דער פירמע שווייקערט האט ערקלערט, אז א קארטעל איז אין איצטיגען מאמענט נוצליך נאר פאר די פירמען „דזשענטעלמען" און „פעפעגע" וועלכע האבען אין מערץ צוקלאפט דעם קארטעל. פאר דער פירמע שווייקערט איז אבער איצט די קאניונקטור נישט גינסטיג און דעריבער וועט זי צום קארטעל נישט צושטעהען, די אונטערהאנדלונגען זענען דעריבער צוקלאפט געווארען.

געשטארבען, בעת'ן אפגעבען די שבועה

יודישער הויז=ווירט, וואס האט עקסמיטירט א לאקאטאר פאלט א טויטער אין בית=דין=שטיבעל

(א) אין פעטריקאוו איז געשעהן אן אויסטערלישער פאל בעת א דין תורה צווישען צוויי יודען – דעם הויזווירט יאסעל שולמאן און זיין לאקאטאר יאסעל ריטערבאנד. וועלכער פערנעהמט אין שולמאנס הויז א דירה און א שיך-געשעפט.

די דין-תורה איז געווען א רעזולטאט פון אן עקסמיסיע, וואס שולמאן האט ארויסגעקריגען אויף ריטערבאנד'ן פון געריכט.

ריטערבאנד האט געטענה'ט פאר'ן בית דין, אז שולמאן האט ביי איהם אפגענומען ס'דירה-געלד אין שוה-כסף (אין נאטור).

ווען ביידע האבען אפגעגעבען די שבועה ביי שווארצע ליכט, איז שולמאן פלוצים אנידערגעפאלען מיט א געשריי אויף דער ערד, און איז באלד געשטארבען, נישט קומענדיג צום בעוואוסטזיין

די סיבה פונ'ם טויט איז געווען א הארץ-שלאג.

די פעטריקאווער יודען זעהען אין שולמאנס טויט אן'אצבע אלקים.

דער בית דין האט, נאכ'ן דעם אורטייל פון שטאטישען געריכט, בעשלאסען צו אנערקענען ריטערבאנד'ן דאס רעכט – זיין גאנץ לעבען צו וואוינען אין שולמאנ'ס הויז.

פערגאנגענהייט און געגענווארט

גנבה, גזלה האט עקזיסטירט, עקזיסטירט, און וועט וואהרשיינליך ווייטער עקזיסטירען

(2) דער בריף-טרעגער פון 1 פאסטאמט, יוזעף שטשערבינסקי איז נעכטען דורכ'ן קרייז געריכט פערמשפט געווארען אויף 8 חדשים טורמע פאר'ן נאכמאכען אויף א געלד-אנווייזונג פון איינעם יוזעף שטעלאשטשיק און צואייגענען זיך דערביי זיינע 513 זלאטעס.

(2) שמעון ראבינאוויטש (פיעטריקאווער 33) האט עהערנעכטען געשיקט דעם אינקאסענט זיינעם, קאזשימיעזש בלאשטשיק (ליפאווא 61) אין דער באנק אויף פיעטריקאווער 26 איינקאסירען 700 זלאטעס, וואס זענען דארט איינגעפלאסען פאר א וועקסעל. בלאשטשיק האט דאס געלד אפגענומען, און איז נעלם געווארען.

מ'האט נאך בלאשטשיק'ן פונאנדערגעשיקט שטעק-בריף.

א גנב פון כלי קודש

די רייכע פערגאנגענהייט פונם מערדער מאיקאווסקי

(2) דער מערדער אדאם מאיקאווסקי, איז בשעתו פערמשפט געווארען אויף אייביגע טורמע פאר'ן דער'הרג'ענען דעם פאטאגראפיסט ווילטשעווסקי פון פשעיאזד 46.

נעכטען איז דער חברה-מאן ווידער געשטאנען פאר'ן געריכט פאר א גאנצער רייה קליינע גנבות אין די פערשידענע קאסטשאלען פון לאדז, ביאליסטאק, סאנדאמיעזש, שאדעק, לאוויטש, פאביאניץ, בוטשעק, זשגאוו, קאנסטאנטין, בידגאשטש, טשארטקאוו, א. א.

דער רעזולטאט פונם פראצעס, אז ער האט ווידער בעקומען 4 יאהר טורמע...

גלייכצייטיג זענען פערמשפט געווארען די פאסערס: הערש ראפאפארט – אויף אנדערטהאלבען יאהר, און יחיאל רוטקאווסקי – אויף א יאהר טורמע.

א סכסוך אין דער פירמע „אלארט רוסא און קאמפ."

(2) מיט א געוויסער צייט צוריק איז אין דער פירמע „אלארט, רוסא און קאמפ." אויסגעבראכען א סכסוך אין שייכות מיט'ן בעצאהלען פאר די אורלויבען.

די סיבה איז די, וואס די אדמיניסטראציע פון דער פירמע האט בעשלאסען אריינצורעכענען אין דעם היי-יאהריגען אורלויב די צייט פונ'ם לעצטען שטרייק.

היינט קומט פאר א פערזאמלונג פון די ארבייטער, כדי אנצונעהמען א בעשלוס, ווי אזוי צו רעאגירען אויף דער האנדלונג פון דער פירמע.

● טעל. 213-84 ● זאל פילהארמאניע ● טעל. 213-84 ●

היינט, מיטוואך, דעם 14-טען יוני 1933, 9 אוועגד

גרויסער עפענטליכער משפט איבער היטלער'ן

געריכט=בעשטאנד:

פארזיצענדער: ד"ר י. גאטליב

פראקוראר: ד"ר י. שיפער פארטיידיגער: רעד. י. סטופניצקי

הויפט=עדות: ד"ר עזריאל קארלעבאך

הויפט-רעדאקטאר פון „איזראעליטישען פאמיליען-בלאט" אין האמבורג

ס'וועלען אויך ארויסטרעטען פליטים פון דייטשלאנד.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

3908

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט= און ווענערישע קראנקהייטען, מענער = שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוועגד

בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען.

פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1912

היינט, מיטוואָך, דעם 14-טען דעם חודש דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (של. קאָסטשושקי 21) די פּאָבאָראָוצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

H Ch I J K L Ł

פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אַגראָדאָוואַ 34) דאַרפען זיך שטעלען די פּאָבאָראָוצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט

P S Sch Sz Ś

מאָרגען, דאָנערשטאָג, ד. 15-טען ד.ח. דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (אל. קאָסטשושקי 21) די פּאָבאָראָוצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

פון M ביז Z

פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אַגראָדאָוואַ 34) די פּאָבאָראָוצעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נאָמען אויף די אותיות:

פון T R ביז Z איינשליסליך.

דער וואָיעוואָדע איז אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשא

(2) נעכטען אין דערפריה איז אַרויסגעפאָהרען קיין וואַרשאַ וועגען עמט-ענינים דער לאָדזשער וואָיעוואָדע, ה' האַוקע-נאָוואַק.

זיין אַרויספאָהר קיין וואַרשאַ האָט אַ שייכות מיט בעקומען קרעדיטן פאַר דער הילפס-אַקציע לטובת די אַרבייטסלאָזע און אָרימסטע.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ש. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ל. שטעקעל (לימאַנאָווסקיעגאָ 37) ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּעטריקאָווער 307), א. פּיאָטראָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91).

לאָדזשער סחורה קיין ארץ-ישראל

אויסלענדישע פירמעס ווילען האַנדלען מיט לאָדז

אַ גאַנצע רייה אויסלענדישע פירמעס פון: שוועדען, מאַראָקאָ, רומעניען און לאַנדאָן, האָבען זיך געווענדעט צו דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער מיט אָפּפערטען, אין וועלכע זיי גיבען-אָן זייער גרייטקייט צו פאַרבינדען האַנדעלס-בעציהונגען מיט לאָדזשער טעקסטיל-פירמעס.

אויך אַ פּאַלעסטינער פירמע וויל עקספּאָרטירען פון פּוילען דאַמען- און קינדער-קאָנפעקציע, וואָקען, טיכער א. ד. גל.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און מעססוּעלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פּרייזען.

טעאַטער „סקאַלאַ“ שרודמיעסקאַ 15 טעל. 232-33
היינט, מיטוואָך, 9 אָווענד
פּרעזענטירט מ. ווינדער די גרויסע אַמעריקאַנער סטאַר-קינסטלער
לוסי און מישאַ גערמאַן

אין די נייע גרויסע טעאַטער-סענסאַציע
אַזוי איז דאָס לעבן!..
מאָרגן, דאָנערשטאָג, 12 פאַרמ. און 9 אָוונט אויפ'ן אַלגעמיינעם פאַרלאַנג
„מאַמע און שוויגער“
12 פאַרמיטאָג פּרייזן פון 50 גר. ביז 1.50
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

א גנבה אויף א מיליאָן זלאָטיס

ענטדעקט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי'ס פאַבריק

(א) אין פּאָזנאַנסקי'ס פאַבריק איז ענטדעקט געוואָרען אַ סיסטעמאַטישע גאַרן-גנבה, וועלכע ציהט זיך פון יאָהר 1931 אָן.

אין רעזולטאַט פון דער אויספאָרשונג, זענען אַרעסטירט געוואָרען איינינע אַרבייטער פון דער פאַבריק און אַ גאַנצע רייה אָפּקויפערס, פערמיטלער'ס און בעלי-עגלות. דער שאָדען פון דער גנבה ווערט געשאַצט אויף אַ מיליאָן זלאָטיס.

די אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

אבראם און אננא

קיין נאָהענטע שייכות האָבען זיי מיט זיך נישט געהאַט

(2) עס איז חלילה קיין גרויס „מאַלער“ נישט געשעהן, נאָר – גאָרנישט:

דעם 10 מאַי האָט דער 19-יעהריגער אברהם מיגדאַל אויף ראָג פּיעטרקאָווער און פּאָלודניאָווע צוגענב'עט ביי דער שילערין אננא גורסקאַ אַ האַנד-בייטעל...

האָט ער דערפאַר נעכטען בעקומען פון געריכט אַ פּסק – אַ יאָהר טורמע.

דעמזעלבען פּסק האָט נעכטען געכאַפּט דער 17-יעהריגער זימעל זשעבראָווסקי דערפאַר, וואָס ער האָט דעם 4 מאָל אַרויסגעגנבעט אין דער פירמע „פּעטערזילגע“ אַ שטיקעל צעראַטע.

בילליגע אויספלוגען קיין וואַרשא, לאָוויטש, לעמבערג, קאַטאָוויץ, טרוסקאָוויעץ און זאַקאָפּאַנע

די היגע אָפּטיילונג פון וואַגאָן-לי-קוק, אַראַנדזשירט אין דער היינטיגער וואָך פאָלגענדע אויספלוגען:

קיין וואַרשאַ: מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 15-טען יוני אָפּפאָהר מיט דער קאַלישער באַהן 7.28 פריה, צוריקפאָהר פון וואַרשאַ 11 אָוועגד. פּרייז אַהין און צוריק 9.60 זל.

קיין לאָוויטש: מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 15-טען יוני. אָפּפאָהר מיט דער קאַלישער באַהן 8,10 פריה. צוריקפאָהר פון לאָוויטש 7.20 פאַרנאַכט. פּרייז אַהין און צוריק 3 זל.

קיין לעמבערג: פרייטאָג, דעם 16-טען יוני. אָפּפאָהר מיט דער קאַלישער באַהן 8,08 פריה, צוריקפאָהר דעם 18 יוני 9.30 אָווענד. פּרייז אַהין און צוריק 31,50.

קיין קאַטאָוויץ: שבת, דעם 17-טן יוני. אָפּפאָהר 5,40 פאַרנאַכט מיט דער פאַבריק-באַהן, קוריער, דירעקט. צוריק פון קאַטאָוויץ זונטאָג, ד. 18 יוני 12,26 ביינאַכט. פּרייז אַהין און צוריק 19,90 זל.

קיין טרוסקאָוויעץ: זונטאָג, 18 יוני 8.08 אָוועגד מיט דער קאַלישער באַהן. פּרייז 22,80 זל.

קיין זאַקאָפּאַנע: היינט מיטוואָך 1 בייינאַכט דירעקט נאָך זאַקאָפּאַנע.

בילעטען און אינפאָרמאַציעס קאָן מען בעקומען אין וואַגאָן-לי-קוק, פּיעטריקאָווער 64 פון 9 פריה ביז 9 אָווענד אָהן איבעררייס.

ראַדיאָ אין בופעט-וואַגאָנען

אויף דער באַהן-ליניע: וואַרשא-לאָדז

(2) פונ'ם 15. ד. ח. וועלען די פּאַסאַזשיר-צוגען, וואָס קורסירען לאָדז – וואַרשאַ (קאַלישער באַהן, 7,38) און דער צוג אויף צוריק: וואַרשאַ–לאָדז, האָבען וואַגאָנען בופעט-בארען, אַנשטאָט די רעסטאָראַן-וואַגאָנען. די דאָזיגע באַהנען וועלען אויך האָבען אַ ראַדיאָ-אינסטאַלאַציע.

פאַר אַ מינימאַלען פּרייז וועלען זיך מיט זיי קאָנען בענוצען די פּאַסאַזשירען.

פאַר א הסכם ביי די לאָדזער באַוועל-גאַרן-פּראָדוצענטען

(אג) אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס מאַטשישעווסקי איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען די פאָרשטעהער פון די פּראָדוצענטען פון באַוועל-גאַרן אין לאָדז און די שפּינער, וואָס זענען פון קאַרטעל אַרויסגעטרעטען. בעת די בעראַטונגען איז אויפגעקלערט געוואָרען, אַז ביידע צדדים אָנערקענען אַ נויטווענדיגקייט פון אַ פאַרשטענדיגונג דורך אַ רעאָרגאַניזאַציע פון שפּינער-פערבאַנד און צו בעשטימען אַ פּראָגראַם פון געמיינזאַמע אַרבייט.

גוט מאָרגען!

טאַמער דאָ!...

ידען שטופּען זיך. יודען שטויסען זיך. יונגע יודען און אַלטע יודען – ווייבער פעהלען אויך נישט.

ס'שטעהט אַ לאַנגע רייהע, ווי אין „יענע גילדענע צייטען“, ווען מ'איז געשטאַנען אין די ברויט-אָגאָנקעס.

— וואָס איז דאָ? מ'גיט הלוואות?

— עך.

— מ'גיט דאָ „פּעקלעך“ אויף „טשאַפּ“?

— אַך.

— מ'דיסקאָנטירט דאָ וועקסלען?

— ווייס איך וואָס!

— וואָס דרען שטופען זיך און שטויסען זיך דאָ אַזוי די יודען און יודענעס?

— דאָ פּערקויפט מען לאָטעריי-צעטלען. מאָרגען איז די ציהונג פון דער 2-טער קלאַס

— נו, איז וואָס?

— נו, אָט האָב איך טאַקע אַ צעטעלע, אַ פערטעל צעטעלע, אַ נומער 12509 — כמנין „טוב“ — 17.

— און איך האָב אַ נומער 22706 — אויך „טוב“ — 17.

— און מיין נומער 39014, האָט זיך גע'שמד'ט?

אַזוי זענען געשטאַנען יודען און יודענעס בעשטאַנען פאַר די קאָלעקטורען און אַריינגעלערנט אין דעם מספּר פון די צעטלען, ס'זאָל נאָר אויסקומען צו 17 — כמנין „טוב“.

אַ סימן פון דער גוטער צייט אין לאָדז!...

אב—נעס.

דער קאָמיטעט פאַר אנטיהיטלעריסטישן עקאָנאָמישן קאַמף

ביי די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אין לאָדז

טיילט מיט, אַז ער ערטיילט אויספיהרליכע אינפאָרמאַציעס וועגען אַלערליי אינלענדישע און אויסלענדישע איינקויפס-קוועלען פאַר סחורות, וועלכע קאָנען פערוועגדעט ווערען אנשטאַט סחורות, וואָס שטאַמען פון היטלעריסטישען דייטשלאַנד.

דער סעקרעטאַריאַט (וואָלטשאַנסקאַ 37) איז טעטיג פון 9 ביז 2 אַ זייגער און פון 4 ביז 7 אַ זייגער אין אָווענד.

אויסקונפטען ווערען ערטיילט צווישען 12 און 1 אַ זייגער מיטאָג.

אָפּגערופען דעם אויספלוג

פון די יוגאָסלאַווישע פּאַרלאַמענטאַריער אין לאָדז

(א) דעם 16 ד. ח. האָט געזאָלט קומען קיין לאָדז אַן אויספלוג פון יוגאָסלאַווישע פּאַרלאַמענטאַריסטען.

מיר דערוויסען זיך איצט, אַז צוליב דער נויטיגקייט צו פאַרקירצען זיין אַנוועזענהייט אין פּוילען, האָט דער אויספלוג אָפּגערופען זיין בעזוך אין פּוילען.

בעגראָבען לעבעדיגערהייד

אַנ'אַרבייטער, וואָס האָט געגראָבען אַ ברונען

(2) בעת'ן גראָבען אַ ברונען אין רודאַ-פּאַביאַניץ, איז נעכטען פאַרשאָטען געוואָרען לעבעדיגערהייט דער אַרבייטער יאַן מאָספּאַנעק פון כאָיני, זאַגלאָבי 31.

די באַלדיגע הילפס-אַקציע האָט קיין רעזולטאַט נישט געבראַכט.

דער רוף פון קערפּער

סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן

23

די צייט איז געגאַנגען און מיט'ן טאָגען האָט זיך אין סעוועריינאַן איינגעפלאַנצט אַ שטיקעל האָפענונג.

זי האָט נאָך אַלץ נישט געגלויבט אין דער מעגליכקייט אַרויסצוגליטשען זיך פון דעם, וואָס עס איז איהר פאָרגעשטאַנען, אָבער זי האָט שוין געפיהלט אַ פערלאַנג צו קעמפען.

די פאַרמיטאָג-שעה'ן זענען ביי איהר אַוועק אין לאַנגע שמועסן דורכ'ן טעלעפאָן: זי האָט פערבעטען צו זיך בעקאַנטע, און אַליין אָנגענומען איינלאַדונגען.

זי האָט פערפולט דעם גאַנצען טאָג מיט בעגעגנישען, און בעמיהט זיך אויך, אַז אַ טייל פון'ם אָוועגד זאָל ביי איהר זיין פערנומען.

זי האָט אַדורכגעקוקט די רשימה פון די אַלטע פריינדען, וואָס זי האָט געדאַרפט צו מאַכען און זי האָט מיט דערלייכטערונג אָפּגעאָטעמט — די גאַנצע וואָך איז ביי איהר געווען אַזוי פערפולט, אַז עס וועט איהר נישט אויסקומען אַ מינוט צו פערבלייבען מיט פּיער'ן.

דער פּלוצלונגער דראַנג נאָך פערווייליונגען, וואָס האָט זיך דערוועקט אין סעוועריינאַן האָט לכתחילה איבעראַשט פּיער'ן, אָבער אין איהר בליק איז געווען אַזוי פיל געבעט, אַז ער זאָל איהר מוחל זיין, אַז ער איז איינגעגאַנגען געווען, ווי ענטוואָפענט.

זיי פלעגען זיך איצט צוריקקעהרען געוועהנליך אהיים, ווען סעוועריינאַס כוחות זענען שוין געווען איינגאַנצען אויסגעשעפּט, און זי איז געפאַלען פון די פיס — אַ פערשלאָפענע.

צוריקקומענדיג אַהיים פלעגט זי תיכף פערזינקען ווערען אין אַ טיפען שלאָף, און דערמיט האָט זיך איהר איינגעגעבען צו איינהאַלטען פּיער'ן אויף אַ געוויסען שטח ווייט פון זיך.

איהר טאָג איז איבערפולט געווען מיט טויזענטער, קליינע געזעלשאַפטליכע פליכטען, וועלכע זי האָט אויף זיך גענומען.

דער אָווענד ווידער פלעגט איהר ברענגען דיי מדקדקיט, און זי פלעגט זיך אַנ'אויסגעמאַטערטע לייגען שלאָפען, בכדי אויפ'ן צווייטען טאָג פערהילכען זיך מיט די זעלבע קלייניגקייטען.

סעוועריינאַ האָט געהאָפט אַז דער איצטיגער אופן פון שטופען די צייט וועט בעווייזען צו פערטויבען אין איהר די שרעק און די ערינערונגען וועגען דעם, וואָס עס האָט מיט איהר פּאַסירט.

אָטאָ דאָס גלאַנציגע אַרומטומלען האָט זי דער ווייטערט פון דעם, וואָס זי האָט געזעהען אויף דער ווילד-גאַס און פערוואַנדעלט עס אין אַנ'אָפּבליאַקירטע ערינערונג, אָפּגעהמענדיג ביי איהר גלייכצייטיג די כוחות.

איינגלכען — האָט זי געטראַכט — קאָן די וואַנד וואָס זי האָט אויפגעשטעלט צווישען זיך און פּיער'ן פאַלען, און יעצט זיך אַרויסווייזען פאַר איבעריג.

אָבער אין דעם מאָמענט, ווען איהר פלעגט זיך אויסדאַכטען, אַז די פערצוימונג צווישען זיי ביידען איז שוין איבערדריסיג — פלעגט זי ווידער איינפאַלען אין דעם פערשלאָסענעם קרייז פון ערינערונגען וועגען דער ווילד-גאַס.

אזא גורל איז שוין ביי יעדערען, ווער עס ווערט בעהערשט פון אַ שטאַרקען פערלאַנג אָדער לײדענשאַפט.

עהנליך צו אַ קאָרטען-שפּילער, וואָס ווערט בעטויבט אויף אַ צייט דורכ'ן פערלירען אַ גרויסע סומע געלד און פערגעסט זיך מיט דער צייט וועגען זיין מפּלה, און הויבט אָן ווידער צו חלומען וועגען דעם גרינען קאָרטען-טישעל און שפּיל — עהנליך צו אַנ'אַנטיקווייטס, וואָס לעבט איבער אויפסניי די בילדער און זעהעניש פון שלאַכט און קאַמף, — עהנליך צו אַ נאַרקאָטיקער, אַנ'אָפּיום-רויכערער, וואָס גלויבט, אַז ער האָט זיך שוין אָפּגעוואוינט פון זיין שרעקליכער רגילות און וועלכער האָט ווידער מיט אַ ציטער דערשפּירט אַרום זיך דעם זיסען אַראָמאַט פון נאַרקאָזע — אַזוי פונקט האָבען אויך אין סעוועריינאַן אויפסניי אויפגעלעבט די זכרונות וועגען דער ווילד-גאַס און פון דעם אַלעמען, וואָס האָט געהאַט מיט זיי אַ שייכות.

אין איהר זענען ווידער וואַך געוואָרען די ערינערונגען וועגען דער מאַדאַם אַנאַיס, דער שלאַנקער קערפּער פון שאַרלאָטאַן, די בעשיידענע און גלייכצייטיג צווידייטיגע מעבלירונג פונ'ם דירה'לע, דער אַראָמאַט, וועלכען זי האָט, דאַכט זיך, מיטגענומען אין די האָהר, — דאָס אַלץ איז אויפגעשוואוממען איך סעוועריינאַס בעוואוסטזיין.

אין אַנהויב האָבען איהר די דאָזיגע ערינערונגען געצוואונגען אַז זי זאָל אויפשוידערען פאַר עקעל...

דערנאָך — האָט זי זיך זיי אונטערגעגעבען, און אָנגעהויבען צו געפינען אין זיי הנאה.

די ערשטע צייט האָט זי אָפּגעהיטען איהר ליבע צו פּיער'ן, אָבער דאָס, וואָס דאָס מזל איהרס האָט איהר צוגעגרייט, און וואָס האָט געטליעט אין איהר, האָט געמוזט מקויים ווערען!

— 6. —

די מאַדאַם אַנאַיס האָט אַרויסבעגלייט איינעם פון איהרע שטאָם-געסט, און געטראַכט פאַר זיך וועגען דער ריכטיגקייט פון איהרע אָבסערוואַציעס און אויספיהרונגען.

זי איז בעמליך געקומען צום אויספיהר, אַז איהר „אינסטיטוציע“ האָט זיך געגויטיגט אין אַ נייער „קראַפט“, חוץ שאַרלאָטאַן און מאַטילדאַ'ן.

זיי זענען טאַקע ביידע געווען גאָר ליטישע מיידלעך, אָבער די געסט האָבען געפאָדערט עפּעס נייעס... עפּעס נייעס...

און חוץ מזה האָט איינער פון די צימערען גע'שטאַנען פוסטעוועט.

דאָך האָט זי, די מאַדאַם אַנאַיס, נישט ענטשלאָסען זיך צו אַריינעמען עמיצען אויף בעלאַדאַנאַ'ס אָרט.

אין דער דאָזיגער בעלאַדאָנאַ איז געווען עטוואָס דינעס און אייגנאַרטיגעס. —

זי וואָלט געקאָנט זיין אין איהר „אינסטיטוט“ אַ לעקעכ'ל, אַ מין צוציהונגס-קראַפט, און פערבייטען זי אויף עמיצען אַנדערש איז אַבסאָלוט געווען אונמעגליך.

(פאָרטזעצונג קומט).

נאָך דער מאָראַלישער מפּלה פון דייטש-לאַנד אין זשענעווע און מאַנטרע

אינטערוויו פון י.ט.א. מיט'ן שליח פון פעראייניגטען יודישען קאָמיטעט צו בעקעמפען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד, רעדאַקטאָר נתן שוואַלבע

וואַרשא (יט"א). דער שליח קיין זשענעווע פון אַלפּוילישען פעראייניגטען יודישען קאָמיטעט צו בעקעמפען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד רעדאַקטאָר נתן שוואַלבע, וועלכער האָט, ווי בעקאַנט, גענומען אַ טעטיגען אַנטייל אין דער יודישער אַקציע אויפ'ן פאָרום פון פעלקער-בונד אין צוזאַמענהאַנג מיט דער בערנהיים-פעטיציע, האָט אין אַ געשפּרעך מיט'ן יט"א-פאָרשטעהער זיך געטיילט מיט זיינע אינטערעסאַנטע איינדרוקען פון דעם גרויסען פּאָליטישען געראַנגעל אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע וועגען דער יודישער זאַך, — אַ געראַנגעל, וואָס האָט זיך פעריענדיגט מיט דער מאָראַלישער מפּלה פון היטלער-דייטשלאַנד.

עס מוז קודם-כל פעסטגעשטעלט ווערען,— ערקלערט רער. שוואַלבע, אַז דאָס ערשטע מאָל זייט דער ווערסאַלער שלום-קאָנפערענץ האָט דער פעלקער-בונד זיך פערנומען מיט דער יודען-פראַגע אין אַזאַ פערנעהם. דער מאָמענט, אויף וועלכען דאָס דאָזיגע אָהן ספק היסטאָרישע געשעהעניש איז אויסגעפאַלען, איז געווען אַ פּאָליטיש אויסערסט-אומגינסטיגער. די פאָרבערייטונגען צום „פאַקט פון פיר", וועלכע האָבען געלעגט זייער שטעמפּעל אויף דער גאַנצער וועלט-פּאָליטיק פון די לעצטע וואָכען, האָבען זיך געמוזט אויסווירקען אומגינסטיג אויף יעדער אַקציע, וואָס איז געווען געצילט געגען דייטשלאַנד, וועלכע איז געשטאַנען אין מיטען פון דעם פּאָליטישען שפּיל אַרייגעצויגען צו ווערען אין דעם קאָנצערט פון די גרויסמאַכטען, וואָס זאָלען דורך דעם 4-פאַקט בעקומען אַזאַ דעצידירענדע ווירכטיגקייט פאַרן בעשטימען און סטאַבילוזירען די פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע בעציהונג פון איירּאָפּע.

עס איז געווען אַ גאַנץ נייע זאַך אין דער פּראַקטיק פון פעלקער-בונד אויסצונוצען די קאַנווענץ און אָנצעווענדען זיי לגבי די יודען אין אויבערשלעזיען אַלס אַ גע'רופישער נאַציאָנאַלער מינדערהייט. די דייטשען האָבען אין דעם פּרט אָפּערירט מיט דעם למראית-עין ריכטיגען אַרגומענט, אַז די אויבערשלעזישע יודען האַלטען זיך נישט און ווילען זיך נישט האַלטען פאַר קיין מינדערהייט און דעריבער קען פאַר זיי נישט אויסגענוצט ווערען די קאָנווענץ. דעם דאָזיגען אַרגומענט האָבען די דייטשען שפּעטער אויך אויסגענוצט אין מאָנטרע אויף דעם קאָנגרעס פון די פריינד פון פעלקער-בונד. און דער דאָזיגער אַרגומענט איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען, ער איז אנערקענט געוואָרען אַלס פול שטענדיג אומבעגריינדעט. און אָט ווי דאָס איז געשעהען? עס איז בעמליך דורכגעזעצט געוואָרען די טעזע, אַז אומאָפּהענגיג פון דער סובּיעקטיווער איינשטעלונג פון די אויבערשלעזישע יודען, זענען זיי אָביעקטיוו אַ מינדערהייט, וואָס ליידט פון יורידישע דיסקרימינאַציעס מחמת איהר ראַסע אָדער גלויבען.

אַ דאַנק דער דאָזיגער יורידישער אַרגומענטאַציע איז נישט בלויז אָראָפּגעהאַקט געוואָרען דער קאָפּ פון דעם דייטשען שטאַנדפּונקט, נאָר עס איז אויך בעוויזען געוואָרען דער באָדען, אַז די בערנהיימס-פעטיציע זאָל בעקומען וועלכען עס איז אָנשיין פון אַ פּויליש-דייטשען שטרייט. זי האָט דעריבער בעקומען אַ גאַנץ בעזונדערען, פּרעצעדענסלאָזען כאַראַקטער, און מחמת דעם האָבען די דייטשען אויך פערלוירען יעדע מעגליכקייט צו אָפּערירען מיט דעם אַרגומענט, אַז די אַקציע געגען זיי ווערט געשטיצט דורך פּוילען און איז אַ דירעקטע געגען דער פיליעהריגער דייטשער אַקציע געגען פּוילען טאַקע אויפ'ן יסוד פון דער זשענעווער קאָנווענץ.

זאָל דאָ נאָך דערמאָהנט ווערען, אַז נישט קוקענדיג דעריף, וואָס אין זשענעווע האָבען געליטען אַ מפּלה די דייטשע אַרגומענטען, האָבען די דייטשע דעלעגאַטען אין מאָנטרע דאָך נישט אויפגעהערט צו אָפּערירען מיט די זעלביגע אומגעוואָרפענע אַרגומענטען. אין מאָנטרע האָבען אָבער די דייטשען געמוזט דערלעבען אַ גרעסערע ענטוישונג. מחמת אויב אין זשענעווע איז דער פעלקער-בונד האָט געווען געבונדען מיט פּראָצעדורעלע און סטאַטוטאַרישע דינים און האָט נישט איבערגעטרעטען די יורידישע גרענעץ פון בעהאַנדלען אויסשליסליך די לאַגע פון יודען אין אויבערשלעזיען, האָבען אָבער אין מאָנטרע אָט די אַלע בעשרענקונגען נישט געגאָלטען און דאָרט איז די יודען-פראַגע אין היטלער-דייטשלאַנד בעהאַנדעלט געוואָרען אין איהר גאַנצען פערנעהם. בעזונדערס ווען זיך מיט דער זשענעווער טערמינאָלאָגיע, וואָלט מען געקענט זאָגען, אַז אין מאָנטרע זענען די יודען-רדיפות בעהאַנדעלט געוואָרען אין אַזאַ פאָרם, ווי דער מינדערהייטען-שוץ וואָלט שוין געווען גענעראַליזירט.

אומקעהרענדיג זיך צום געראַנגעל אין זשענעווע — זעצט פאָר רעד. שוואַלבע זיינע אויספיהרען — מוז מען קודם-כל אונטערשטרייכען מיט דער גרעסטער אנערקענונג די פראַנצויזישע לייסטונגען פאַר דער יודישער זאַך. עס איז געווען נישט קיין קליינער קרבן, ווען די פראַנצויזישע דעלעגאַציע האָט געהאַנדעלט אויף אַזאַן אופן, וואָס האָט נישט געקענט בעטראַכט ווערען אַנדערש, ווי אַן אָפּנויג פון דער אַלגעמיינער דיפּלאָמאַטישער ליניע פון דער פראַנצויזישער פּאָליטיק. פראַנקרייך, וועלכע איז געשטאַנען אין סאַמע בריען פון דעם 4 פאַקט-שפּיל, האָט זיך דאָך אַנגאַזשירט, און זעהר אויפריכטיג אַנגאַזשירט אין אַן אַקציע געגען דייטשלאַנד, מיט וועלכער זי האָט, דורך דעם 4-פאַקט, געזוכט גאָר ענג צו פערקניפּען זיך פּאָליטיש.

מיט וועהטאָג מוז פעסטגעשטעלט ווערען, אַז ווען אין זשענעווע האָט זיך ענטשיידען דער גורל פון דער יודישער אַקציע, פון וועלכער — און דאָס איז געווען פאַר אַלעמען קלאָר — עס איז אפשר אויף לאַנגע צייטען געווען אָפּהענגיג די שפּאַנונג פון אַנטיסעמיטיזם אויף דער גאַנצער וועלט, און אין דער דאָזיגער טראַגישער שעה, ווען אין מאָראַלישען קאָן איז געשטאַנען נישט בלויז דער שיקזאַל פון די דייטשע יודען, נאָר אפשר אויך דער אָנזעהן און שטאַנד פון פיל, פיל מיליאָנען יודען, דעמאָלט האָט מען אין זשענעווע אומזיסט אַרומגעזוכט די אָפּיציעלע פאָרשטעהער פון ענגלישען יודענטום, די רעפּרעזענטאַנטען פון יעד-הקהלות און „דזשאָינט פאַרעין אַפיס", זיי זענען דעמאָלט נישט געווען אין זשענעווע, אין דער זעלבער זשענעווע, וועלכע איז מיט יאָהרען צוריק געווען די האַמנע פון פערשטאַרבענעם לוסיען וואָלף.

אַ פאַקט איז, אַז ערשט צו דער צווייטער זיצונג פון פעלקער-בונד-ראָט — דעם 6-טען יוני — ווען דער גורל פון דער בערנהיים-פעטיציע איז שוין געווען אַ פּאָזיטיוו-ענטשיידענער, ווען דער גאַנצער איינגעטליכער האַרטנעקיגער קאַמף פאַר דער יודישער זאַך איז שוין געווען אַ געוואונענער און דייטשלאַנדס מאָראַלישע מפּלה אַ געשטעמפּעלטע, ערשט צו דער דאָזיגער זיצונג זענען געקומען און פערנומען אַ פּלאַץ אין דער גאַלעריע פאַר'ן פּובליקום ה' נעוויל לאַסקי (פּרעזעס פון יעד-הקהלות) און פּראָפ. נאָרמאַן בענטוויטש, וועלכע מען וואָלט נאָך מיט אַ טאָג פריהער אומזיסט אַרומגעזוכט אין די קולואַרען.

יאָ, די שטעלונג פון איטאַליענישען דעלעגאַט. עס איז ווערט צו פערליערען וועגען איהם אַ וואָרט, נאָך מיט אַ טאָג פאַר דער דיסקוסיע אין ראָט איבער דער בערנהיים-פעטיציע האָט דער איטאַליענישער דעלעגאַט געגעבען אָנצוהערעניש, אַז ער וועט שטימען פאַר אָננעהמען דעם לעסטער-בעריכט. אין דער קריטישער נאַכט איז אָבער, ווי עס איז שפּעטער בעוואוסט געוואָרען, צושטאַנד-געקומען אַ לעבהאַפטע דעפּעשען-אויסטויש צווישען בערלין און רוים. היטלער האָט אַפּעלירט צו מוסאָליניקן, אַז ער זאָל איהם נישט לאָזען איזאָלירען אויפ'ן פעלקער-בונד-ראָט. און אין רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אינטערווענץ האָט דער איטאַליענישער פאָרשטעהער בעקומען די אינסטרוקציע פון זיין רעגירונג: צוזאַמען מיט'ן דייטשען דעלעגאַט זיך אָפּהאַלטען פון שטימען.

די שטעלונג פון ענגלישען דעלעגאַט, קאַפּיטאַן אידען, איז געווען אין גרויסע ענטוישונג, עס איז באמת געווען צו בעוואונדערען, אין וואָס פאַר אַ דיסהאַרמאָניע די דאָזיגע שטעלונג איז געווען צו די מעכטיגע פּראָטעסט-שטימען, וואָס האָבען זיך געהערט און הערען זיך נאָך איצט אין דער ענגלישער עפענטליכקייט און אויפ'ן פאָרום פון ענגלישען פּאַרלאַמענט. איהם האָט ביי זיך אַפילו נישט געקאָנט פועל'ן זאָגען אַ פּאָר העפליכע ווערטער אין פערטיידיגונג פון דער יודישער זאַך.

די עולה, וואָס די ענגלענדער זענען בעגאַנגען לגבי אונז אין זשענעווע האָבען זיי געפּרובט פערבעסערען אין מאָנטרע. די ענגלישע דעלעגאַטען דעפּ. מאַנדער און פּראָף. האַנדעיל (שוועסטער-טאָכטער פון פערשטאָרבענעם לאָרד באַלפור) האָבען אונערמידליך געאַרבייט אין פערטיידיגונג פון דער יודישער זאַך. אָבער קודם-כל דאַרף אויסגעדריקט ווערען די העכסטע אנערקענונג דעם לאָרד סעסיל, דעם פּרעזידענט פון קאָנגרעס, און וועמענס נאָמען ער האָט געשיקט דעם בעקאַנטען בריף צו דער דייטשער דעלעגאַציע. ביי דער געלעגענהייט מוז געשטעמפּעלט ווערען אַלס באַטאַרישער שקר דער בעריכט פון „וואָלף-ביוראָ", לויט וועלכען דעם בריף זאָל לאָרד סעסיל האָבען געשריבען אין זיין אייגענעם נאָמען. די רעזאָלוציע, וואָס דער קאָנגרעס האָט אָנגענומען, האָט דעם לאָרד סעסיל געגעבען דעם מאַנדאַט צו ווענדען זיך מיט אַן אַפּעל צו דער דייטשער דעלעגאַציע און דער הער דער דאָזיגער אַפּעל האָט זיכער אַ גרעסערע בעדייטונג ווי די רעזאָלוציע גופא. מען דאַרף נאַטירליך נישט איבערשאַצען די וויכטיגקייט פון דעם קאָנגרעס אין מאָנטרע און זיינע בעשלוסען, מען מוז אָבער פעסטשטעלען, אַז די מאָראַלישע מפּלה פון דייטשלאַנד איז אין מאָנטרע געווען אַ קאָמפּלעטע, — און דערצו האָבען בייגעשטייערט די ענגלישע דעלעגאַטען, וועלכע האָבען אין אַ געוויסער מאָס זיך רעהאַביליטירט פאַר דער עולה, וואָס די ענגלענדער זענען בעגאַנגען לגבי דער יודישער זאַך אין זשענעווע.

אויספלוג פון סוחרים און טוריס-טען פון א"י קומט קיין פּוילען

וואַרשא (יט"א) די פּויליש-פּאַלעסטינישע האַנדעלס-קאַמער האָט בעקומען אַ מעלדונג, דאָס פון א"י איז די טעג אָפּגעפאָהרען קיין פּוילען אַן אויספלוג, וואָס צעהלט 40 פערזאָן. אין [illegible] בעטייליגען זיך סוחרים און טוריסטען, וועלכע קומען קיין פּוילען כדי צו בעזוכען דעם מזרח-ירידּ אין לעמבערג, אָנצוקניפּען האַנדעלס-בעציהונגען און אונטערזוכען די עקספּאָרט-מעגליכקייטען פון פּוילען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן באָיקאָט פון דייטשע סחורות אין ארץ-ישראל. דער אויספלוג וועט בעזוכען אויך וואַרשא, גדיניע און די אינדוסטריעלע צענטערען פון פּוילען. דער דאָזיגער ערשטער אויספלוג פון א"י זאָגט עדות וועגען די גרויסע טוריסטישע מעגליכקייטען פון א"י און דעם נאָהענטען מזרח קיין פּוילען. דער אויספלוג וועט אָנקומען קיין וואַרשא דעם 10. אָדער 20. יוני און וועט אויפגענומען ווערען דורך דער פּויליש-פּאַלעסטינישער האַנדעלס-קאַמער.

בילדער-אויסשטעלונג
פון אסתר קאַרפּ
אין לאָקאַל פון „בני-ברית"
פּיעטריקאָווער 90
איז אָפען!
טעגליך פון 11 ביז 8 אָוועגט
זונטאָג פון 11 ביז 5 נאָכמיטאָג

יודישער סוחרים-צוזאַמענפאָהר אין ווילנע

דירעקטאָר קאַוועגאַקי גיט איבער אונטער אַ שטורמישער אַוואַציע פון גאַנצען צוזאַמענפאָהר, אַז די ווילנער יודישע רעאַל-גימנאַזיע האָט בעקומען רעכט

(בריף פון ווילנע)

נעכטען זונטאָג איז פאָרגעקומען דער צוזאַמענפאָהר פון די יודישע סוחרים פון ווילנער, נאָוואַרעדקער, ביאַליסטאָקער און פּאָליעסיער וואָיעוואָדשאַפטען, אָרגאַניזירט דורכ'ן צענטראַלען יודישען סוחרים פערבאַנד אין ווילנע (פּאָהולאַנקע 5).

צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען 128 דעלעגאַטען.

פון וואַרשא זענען געקומען דער פאָרשטעהער פון פינאַנץ-מיניסטעריום און דירעקטאָר פון שטייער דעפּאַרטאַמענט ה' מיכאַלסקי, פאָרשטייער פון דער וואַרשאַווער האַנדעלס-קאַמער לוביצקי, דעפּ. יושליצקי, דירעקטאָר פון וואַרשאַווער סוחרים-פערבאַנד אינזש. ווידערמאַן. דירעקטאָר פון שוועבעלעך-מאָנאָפּאָל האַלפּערין.

געעפענט דעם צוזאַמענפאָהר האָט דער דירעקטאָר פון סוחרים-פערבאַנד ה' אינזש. קאַוועגאַקי. נאָכ'ן בעגריסען די איינגעלאַדענע פאָרשטעהער פון דער רעגירונג און פינאַנץ-אַמטען אין פּויליש, האָט אינזש. קאַוועגאַקי געהאַלטען אַ קורצע רעדע וועגען דער אויפגאַבע פון יודישען סוחר, מיר גיבען אָפּ כבוד, — האָט ער געזאָגט, — יעדער פּאָליטישער ריכטונג. אין דער ווירטשאַפטליכקייט איז נישטאָ קיין פּאָליטיק. עס קומט אַ דאַנק די ציוניסטען פאַר זייער אַרבייט און עס קומט אַ דאַנק דער ריכטונג, וואָס פיהלט זיך פערבונדען מיט דעם באָדען, אויף וועלכען אונזערע פאָטערס, זיידעס און עלטער-זיידעס האָבען געלעבט, די ריכטונג, וואָס קעמפט פאַר דער יודישער קולטור און שפּראַך, איך קען אייך אָנזאָגען אַלעמען אַ גוטע בשורה: די איינציגע גימנאַזיע אין ווילנע מיט דער יודישער אונטעררי־כטס-שפּראַך האָט בעקומען רעכט, די דאָזיגע ידיעה איז אויפגענומען געוואָרען פון עולם מיט לאַנגדויערענדיגע אַוואַציעס. דער רעדנער דריקט אויס די פאָדערונג פון גאַנצען צוזאַמענפאָהר, אַז די רעגירונג זאָל אויסהאַלטען די יודישע און העבּרעאישע שולען.

חוץ די אָנגעקומענע שריפטליכע בעגריסונגען פון מיניסטער בעטשקאָוויטש, מיניסטער סטאַניעוויטש, מיניסטער ראָזשנאָווסקי, סענאַטאָר שוואַרצבאַרט א. אַנד. האָבען דעם צוזאַמענפאָהר בעגריסט: אין נאָמען פון וואָיעוואָדשאַפט און אינערן מיניסטעריום — ה' היידוקעוויטש; פון פינאַנץ-מיני־סטעריום — ד"ר מיכאַלסקי; פון דער האַנדעלס און אינדוסטריע-קאַמער — פּרעזעס ה' רוצינסקי; פון האַנדווערקער-קאַמער — פּרעזעס שומאַנסקי; אין נאָמען פון מיניסטער קלאַרנער — ד"ר לובאַוויצקי; גאָר שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטען האָט בעקומען די בעגריסונג פון ווילנער וויצע-פּרעזידענט ה' טשיזש, וועלכער האָט פערענדיגט מיט עטליכע וואַרעמע ווערטער וועגען די גערודפטע יודען אין דייטשלאַנד און אויסגעדריקט מיטגעפיהל דעם יודישען פאָלק.

נאָכדעם ווי אינזש. שאול טראַצקי האָט אין נאָמען פון סוחרים-פערבאַנד בעגריסט די דעלעגאַטען און געסט, האָט בעקומען אַ וואָרט סיים-דעפּוטאַט ווישליצקי, זיין אַנדערטהאַלבען שעהדיגער רעפעראַט „די ווירטשאַפטליכע לאַגע אין פּוילען", טייל ווייז אין יודיש, טיילווייז אין פּויליש, וואָס האָט גרינדליך בעהאַנדעלט די לאַגע פון יודישען סוחר און אינדוסטריעלער אין פּוילען, איז דורכ'ן עולם אויסגעהערט געוואָרען מיט גרויס אינטערעס. דער רעדנער האָט געשילדערט די פערמאָגנקייט פון'ם יודישען שטעטעל, וואָס גייט אויס צוליב דוחק אין קרעדיטען און דערציילט עטליכע כאַראַקטעריסטישע פאַלען: אַ פויער האָט געבראַכט אין שטעטעל אַריין צום פערקויפען צעהן אינדיקעס. קיין יודישער קרעמער איז די אינדיקעס נישט געווען בכוח צו קויפען. ווער־זשע האָט די אינדיקעס געקויפט? — דער הער סטאַראָסטע, דער הער לעהרער, דער גלח, דער בעאַמטער פון שטייער-אַמט א. ד. גל. אָט-דאָס הייסט ביי אונז האַנדעל! דער יודישער סוחר האָט שוין פערצויגען דעם פּאַסעק אויפ'ן סאַמען לעצטען לעבּל און מעהר קען ער שוין נישט פערציהען, עס בעקומט זיך אַזאַ לאַגע, אַז מיט 500 גילדען קרעדיט קען זיך דער קליינשטעטלדיגער סוחר פיהלען ווי אין אַ גן-עדן, אָבער דער קרעדיט פעהלט, בעת אינדער־זעלבער צייט האָט מען צוגעלייגט צעהנדליגער מיל־יאָנען אויף צו שטיצען די קאָאָפּעראַציע קעגען דעם יודישען האַנדעל. דער פויער, וואָס ברענגט די סחורה צום פערקויפען ווייס זעהר גוט, אַז ס'איז נישטאָ קיין געלט ביים קויפער און ס'האָט שוין נישט איינמאָל געטראָפען ווען אַ פויער האָט אָנגעווענדעט דערצו אַ גאַנצע מיטלען. איין פויער האָט געבראַכט אין אַ שטעטעל ביי וואַרשא אַ קעלבעל צו פערקויפען. פאַר דעם געלייזטען געלט האָט ער בעדאַרפט קויפען אַ טעפּעל. דער פויער האָט אָבער געוואוסט, אַז צו ווייניג געלט קען מען איהם בעצאָהלען פאַר זיין סחורה: איז ער אַריין אין אַ קראָם, גענומען אַ טעפּעל, געזאָגט, אַז ער לאָזט דאָ אויף אַ ווייל איבער זיין קעלבעל און איז שוין מעהר נישט צוריקגעקומען.

ה' ווישליצקי האָט אויך אויספיהרליך אַרומגערעדט די פראַגע פון זונטאָג-רוה און אויפגעקלערט דעם אומזין פון דער איצטיגער לאַגע, ווען אַ סוחר זיצט אַ גאַנצע וואָך אָן לייזונג און גראָד זונטאָג בעת אַלע גייען אַרויס מיט ווייב און קינד שפּאַצירען — מוז ער האַלטען זיין געשעפט פערמאַכט. ס'איז נישט קיין רעליגיעזע פראַגע נאָר אַ פּאָליטישע. בלומען, למשל, מעג מען דאָך זונטאָג פערקויפען לעבען בית-עולם, אָבער אַ בלומען-קראָם מוז מען האַלטען פערמאַכט. אויב ס'איז אַ רעליגיעזע פראַגע, פאַרוואָס-זשע מעג מען זיך זונטאָג גאָלען אויפ'ן וואָגזאַל און אין דער גאַנצער שטאָט מוזען די ראַזורעס זיין געשלאָסען?

נאָך אַ צעהנמינוטיגער הפסקה זענען געלייענט געוואָרען פאָלגענדיגע רעפעראַטען: „די לאַגע און בעדערפענישען פון האַנדעל אין די פיר צפון-מזרח-דיגע וואָיעוואָדשאַפטען" — דורך דעם וויצע-פאָרזיצער פון פערוואַלטונג פון ווילנער יודישען סוחרים-פערבאַנד אינזש. א. קאַבאַטשניק. „די לאַגע און נויטען פון יודישען סוחרטום אין די פיר צפון-מזרח-דיגע וואָיעוואָדשאַפטען" — דורך דעם פערוואַלטונגס מיטגליד פון דער צענטראַלע פון ווילנער יודישען סוחרים-פערבאַנד ה' ד"ר קאַפּלאַן-קאַפּלאַנסקי; און „די אַקציע פון יודישען אָרגאַניזירטען סוחרטום קעגען היטלעריסטישען דייטשלאַנד" — דורך דעם דירעקטאָר פון צענטראַלען סוחרים-פערבאַנד אין וואַרשא אינזש. מוריצי דירעמאַן.

11 אַ זייגער בייגאַכט איז די ערשטע זיצונג געשלאָסען געוואָרען.

ה. ט.

היינט און פאָלגענדע טעג!
פּיקאַנטער פילם, געשאַפען אויפ'ן גרונד פון מאָטיוו
אזא ווייב — אזא נאַכט
א. נ.
לעצטע נאַכט פון קאַוואַליר
אין די הויפּטראָלען:
Lily Damita,
Charles Rugless,
Gary Grant
אויסערן פּראָגראַם:
קלאַנג-צוגאַבע און אַקטואַליטעטען.
אָנהייב פון די סעאַנסען אין גאַנג. טעג 5 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 1 בייטאָג.

צוויי היסטארישע פראצעסען

געגען יודען אין שפאניען ווערען איצט אויפגעדעקט

די פראצעסען זענען פארגעקומען מיט הונדערטער יאהרען צוריק.—א מארד אין א קלויסטער און אַ פּאר אפגעשניטענע הענט פון א יודען.—דער בלוט-פלעק פון אַ יודען, וואס האט געמוזט אונטערשרייבען זיין נאמען מיט א פעדער געטונקט אין זיין אייגען בלוט.—אַ שטייז אין אַ וואַנט, מיט אַ פסוק פון קהלת.—אַ רייזע צום שטעטעל, וואו דער בעריהמטער אינקוויזיטאר טארקוועמאדא איז געבוירען געווארען

פון ה. לאנג.

איך בין געפאָהרען צום שטעטעל אין שפּאַניע, וואו טאָרקוועמאַדא איז געבוירען געוואָרען. און צום שטעטעל, וואו עס ליגען נאָך היינט-צו-טאָג זיינע ביינער. וועלכער יוד האָט עס נישט געהערט פון'ם נאָמען טאָרקוועמאַדא? נאָך אַלס קליינע קינדער איז דער נאָמען אַריין אין אונזערע פאַנטאַזיעס. חדר-יונגלעך האָבען זיך אָנגעהערט געשיכטעס וועגען טארקוועמאַדאַן אין די אומעטיגע פאַרנאַכטען, ווען עס איז זיי דערצעהלט געוואָרען אַיין גרויל-מעשה נאָך דער צווייטער פון יודישע דור־ות פון אַמאָל. און ווען די מאַמעס אונזערע האָבען זיך אויסגעוויינט ביים זאָגען „צאינה וראינה" פאַר די צרות פון היינט, ווי פאַר די צרות פון אַמאָל, איז יעדער פון די פייניגער פון יודען פון זיי פערגליכען געוואָרען צו טאָרקוועמאַדא'ן. ער, דער גרויסער אינקוויזיטאָר פון שפּאַניע, דער אָפּ'שמד'ער פון יודען, דער אויסשלאַכטער פון יודען, דער, וועלכער האָט אָנגעצונדען די פייערען צו פערברענען יודען אויף די שייטערהויפענס—טאָרקוועמאַדא, דער גלח פון בלוט, וואָס אויף דורות איז ער אַריין אינ'ם שרעק פון יודישע הערצער! איך בין איצט געפאָהרען צו די שפּורען פון איהם אין שפּאַניע, ווייל אַ גרויסע זאַך קומט פאַר אַרום זיין נאָמען אין דער וועלט, וואָס איז געבליבען נאָך איהם, אין די שפּאַנישע מאָנאַסטירען, וואָס דערביי איז פאַראַן אַ גרויסער-גרויסער יודישער אינטערעס.

דאָס בעפרייטע שפּאַנישע פאָלק קוקט איצט איבער זיין געשיכטע. בעניצט דורך דער רעוואָלוציע, וואָס איז פאָרגעקומען מיט צוויי יאָהר צוריק, מיט אַ לעבען אין אַ רעפּובליק, האָבען שפּאַניעס געלערנטע מענשען אָנגעהויבען איבערקלייבען און איבערצישטערען אַלץ, וואָס איז פאָרגעקומען ביי זייער פאָלק דורך יאָהרהונדערטער. צו דעם האָט געפיהרט די אַרבייט פון'ם סאָציאַליסטישען בילדונגס-מיניסטער פערנאַנדא דע-לא-ריאָס, וועלכער האָט אָנגעהויבען עפענען מיר און ער פון דער שפּאַנישער קלויסטער-וועלט. דאָס איז נישט נאָר אַ קולטורעלער אויפטו. דאָס האָט אויך צו טון מיט דער פּאָליטיק פון לאַנד אין איצטיגען מאָמענט. אַז דאַרף מען איצט אויפזוכען, צי אַלפאָנזאָ, דער לעצטער קעניג פון שפּאַניע איז געווען „בערעכטיגט" צו זיין טראָן. ס'איז נאָר אַ סברא, אַז ער איז נישט קיין אמת'ער אַלפאָנזאָ, די רעפּובליק מוז זיך דערמיט אָפּגעבען, ווייל ער קלאָגט די רעפּובליק אין געריכט. אַלע קעניגליכע פאַמיליעס אין שפּאַניען האָבען געהאַט ממזרים. אָבער די גאַנצע געשיכטע פון שפּאַנישען פאָלק און אויך פון די קעניגע איז ביז איצט געלעגען אין די ווענט פון די קאַטוילישע קלויסטערס. טיף אין די קעלערען פון אַלטע מאָנאַסטירען, אונטער בערג פון שטויב און אונטער דעקעס פון שפּינוועבס, זענען יאָהרהונדערטע געלעגען מאַטעריאַלען פון גרויסע געשעהענישען אין פערשיידענע צייטען. אונטער דער הערשאַפט פון די קעניגע האָבען אַפילו די אייגענע אוניווערזיטעטען נישט געקענט צוקומען אַהין. און עס ווערט שוין גערעדט עפענטליך, אַז די געשיכטע פון שפּאַניע, ווי זי איז געשריבען געוואָרען ביז איצט, איז נישט געווען קיין אמת'ע. די מייסטע געשיכטע-שרייבער האָבען זיך פערלאָזען אויף מאַטעריאַלען, וואָס זענען זיי צוגעשטעלט געוואָרען פון קלויסטער-מענשען. זייערע מאַטעריאַלען זענען נישט געווען געהעריג סאָרטירט, און מאַנכע זענען געווען ביזוויליג איבערגעמאַכט פון קלויסטער-מענשען פון אַ פריהעריגען דור, און פון נאָך אַ פריהערדיגען דור. אַזוי בסדר. דאָס דערגעהט מען איצט, פערגלייכענדיג מאַטעריאַלען. אזוי וועגען געשיכטע פון שפּאַניע אין אַלגעמיין, און אַזוי וועגען יודישע געשיכטע אין שפּאַניע. אויך אונזערע יודישע היסטאָריקער וועלען מיט דער צייט צוקריגען נייע דאָקומענטען. אינ'ם בילדונגס-מיניסטעריום אין מאַדריד האָט מען מיר געזאָגט: „אייך וועט אינטערעסירען אַ פאָרשונג, וואָס געהט אָן וועגען טאָרקוועמאַדאַ'ס צייטען — אַ פאָרשונג פון אַ גרופּע פּראָפעסאָרען און סטודענטען". און עס איז געווען אויף זייער אַנווייז, וואָס איך בין געפאָהרען צו די טאָרקוועמאַדאַ'ס שטעטלעך, צו די שפּורען פון די גרויליכסטע פייניגער פון יודען, און טאַקע צו די שפּורען פון די געפייניגטע.

אַ טייל פון די פאָרשונגען זענען צוויי גרויסע פּראָצעסען, וועלכע די אינקוויזיציע האָט געפיהרט געגען יודען אין שפּאַניען און אין וועלכע טאָרקוועמאַדא האָט געשפּילט אַ ראָלע.

מארד אין קלויסטער פון סאראגאסא

ביי אַן אָפּטיילונג פון אַן אַרכיוו אין מאַדריד, די הויפּט-שטאָט פון שפּאַניע, וואו עס זענען געשטאַנען עטליכע גרויסע שווערע קאַסטענס, אָנגעפּאַקטע מיט מאַטעריאַלען, אַלטע כּתבי-מעט-שריפטען, האָב איך געזעהן די ווערטער אויף שפּאַניש — „דער מאָרד אינ'ם קלויסטער פון סאַראַגאָסאַ", מ'האָט מיר געזאָגט, אַז עס וועלען זיך נאָך אָנקלייבען מאַטעריאַלען וועגען דעם „מאָרד". וואָס וועלען פערנעהמען נאָך קאַסטענס. פאָרשער מיט געהילפען אַרבייטען אויף דעם טיכטיג אין סאַראַגאָסאַ גופא. אין דער יודישער געשיכטע איז אויך דאָ דער עצם פאַקט פון יענעם „מאָרד". לויט די ביז איצטיגע קריסטליכע קוועלען, האָט מען דעם „מאָרד" בעשריבען אויף אַ שטייגער, וואָס זאָל אַרויסרופען פערדאַמונג אויף יודען. וועגען וואָס פאַר אַ „מאָרד" רעדט זיך דאָ?

די שטאָט סאַראַגאָסאַ איז געווען מיט אַ גרויסען יודישען לעבען אין די צייטען פון יודען אין שפּאַניע. אין דער יודישער געשיכטע איז דאָס די שטאָט „סרקוסטה". יודיש לעבען האָט דאָרטען געבליהט הונדערטער יאָהרען נאָכאַנאַנד, יודען זענען דאָרטען געווען גרויסע סוחרים, און יודישע בעלי-מלאכות האָבען דאָרטען געשפּילט גרויסע ראָלעס מיט אייגענע „גילדעס" און געווען זענען צייטען, ווען די יודען זענען דאָרטען געווען ריכטער און וויכטיגע פיהרער פון דער גאַנצער בעפעלקערונג. אָבער ווער ווער קען וויסען, ווען אין אַ לאַנד, ווען אין אַ שטאָט, הויבען אָן פאַלען וואָלקענס אויף יודען? אין דאָך דאָס איצט אויך אַזוי. די מאָדערנע געשיכטע ווייזט אַ שוואַרצע דייטשלאַנד פאַר יודען. ווען די אינקוויזיציע האָט זיך אָנגעהויבען, זענען אין סאַראַגאָסאַ פאָרגעקומען די שוידערליכסטע פייניגונגען אויף יודען. און די געשיכטע דערצעהלט, אַז עטליכע יודען פון סאַראַגאָסאַ האָבען בעשלאָסען צו געבען אַ ווידערשטאַנד די אינקוויזיטאָרען, דורכצופיהרען אַ מאָרד-אַקט, טויטען די פיהרער פון דער אינקוויזיציע. און לויט דער געשיכטע, האָבען עטליכע יודען זיך פערקלידעט אין שוואַרצען און זיי האָבען אין מיטען נאַכט אָפּגעוואַרט איינעם פון די גלחים-אינקוויזיטאָרען אין זיין קלויסטער, און דאָרטען האָבען זיי איהם דערשטאָכען. און נאָכדעם — דערצעהלט ווייטער די געשיכטע — האָבען יודען טייער בעצאָהלט פאַר דעם נקמה-אַקט. מ'האָט געבראַכט יודען אויף די שייטערהויפענס הונדערטערווייז.

(ווייטער מאָרגען).

עמיל וואנדערוועלדע וועגען דער איצטיגער טראגעדיע פון דייטשען סאציאליזם

א געשפרעך מיט איהם אין מאדריד

איך האָב געפרעגט ביי וואַנדערוועלדען:

— דייטשלאַנד און דאָס אָפּהאַקען דעם וועג פון דער דייטשער רעפּובליק, היטלער'ס „נאַציאָנאַלע רעוואָלוציע", וואָס איז צו זעהען דערין? אַ לאַנגע לאַנגע נאַכט?

אַ לאַנגע, לאַנגע נאַכט?..

און וואַנדערוועלדע ענטפערט:

— ניין, נאָר אַ וואָלקען.

און ער מאַכט איינינע ערקלערונגען:

— לאָמיר געדענקען, אַז די רעוואָלוציע, וואָס איז געווען אין דייטשלאַנד ביים סוף פון דער וועלט-מלחמה, איז געווען אַ פּאָליטישע, עקאָנאָמיש איז דייטשלאַנד געווען אַ צובראָכענע, און גייסטיג איז זי געווען מיד, איך ווייס גאַנץ גוט, אַז אין דער סאָציאַליסטישער וועלט הערען זיך שטימען, אַז די דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטיע, וועלכע האָט דורכגעפיהרט די פּאָליטישע רעוואָלוציע ביים סוף פון דער וועלט-מלחמה, איז נישט געגאַנגען ווייט גענוג; האָט די רעוואָלוציע נישט פערטיפט. איך האַלט אַזעלכע רייד פאַר נאַאיוו. צו פיהרען די רעוואָלוציע ווייטער און טיפער, וואָלטען די דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטען געדאַרפט זיך ערקלערען פאַר דיקטאַטאָרען; און דאָס וואָלט געמיינט זיך איבערגעבען אין די הענט פון איין דיקטאַטור; דאָס איז די לאָגיק פון דיקטאַטור; וואָס דערפון וואָלט אַרויסגעקומען, קען קיינער נישט וויסען; זיכער איז, אַז די דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטען וואָלטען דאַן קיין סאָציאַליסטען נישט געווען...

און ער האָט צוגעגעבען נאָך אַן ערקלערונג:

— מיר זענען ענטוועדער סאָציאַל-דעמאָקראַטען; דאָס הייסט, מיר אָנערקענען דעמאָקראַטיע פאַר אַ מעטאָדע, אי פאַר אַ ציל; אָדער מיר זענען איבערהויפּט נישט קיין סאָציאַליסטען...

דייטשלאַנד פאַר און נאָך דער וועלט-מלחמה איז אַן אָפּשפּיגלונג פון ליבקנעכט און בעבעל און עבערט און ד"ר הילפערדינג. עסטרייך איז אַן אָפּשפּיגלונג דורך וויקטאָר אַדלער און אָטאָ באַוער. פראַנקרייך, דורך זשאָרעס און לעאָן בלום. און אַזוי כסדר.

אין דור האָט געהערשט פון צווייטען, אַז דער סאָציאַליזם איז פריהער פון אַלץ אינטערנאַציאָנאַל און דעמאָקראַטיש.

פאַר דער וועלט-מלחמה איז פאַר דעם געווען דער דור פראָפּאַגאַנדיסטען; נאָך דער וועלט-מלחמה, אַ דור דאָס אַריינצופירען אין לעבען.

אָבער מיר האָבען שוין געהאַט אַ וועלט מיט צובראָכענע עקאָנאָמישע ווירטשאַפטען אין אַלע לענדער; דערצו נייע אויפגעוואַקסטע פלעצער מיט שטרענגע בונגען צו פולע ענטוויקלונג, וואָס האָבען אונזערע גרויסע סאָציאַליסטישע פּראַקטיקער אין די פּאַרלאַמענטען מיט סאָציאַליסטישע מיניסטאַרען און פרעמיער'ען געקענט טאָן? קודם כל, האַלטען זיכער די דעמאָקראַטיע און בעפעסטיגען דעם אינטערנאַציאָנאַליזם, כדי די עקאָנאָמישע ווירטשאַפטען זאָלען קענען בעסער איינגעשטעלט ווערען.

דאַרף זיין קלאָר, אַז אויב דער סאָציאַליזם האָט היינט צו טאָג דורכצומאַכען אַ צייט, וואָס האָט אין זיך טראַגעדיע, איז דאָס דער רעזולטאַט פון די ריכטונגען צו דיקטאַטור, וואָס זענען אַרויס פון איהם. פריהער קאָמוניזם, נאָכדעם פאַשיזם, צוויי בעזונדערע מדרגות, פון אַ „נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם", וואָס איז גאַנץ אייגענאַרטיג, אָבער נישט קיין סאָציאַליזם...

— וועט די איצטיגע רעאַקציע אין דייטשלאַנד פיהרען צו אַ פעראייניגונג פון סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען?

— ביי די צוויי אינטערנאַציאָנאַלען קען נישט זיין קיין רייד דערפון. דער סאָציאַליזם קען דאָך נישט מאַכען קיין קאָמפּראָמיס מיט זיך; נישט ער קען אויפגעבען זיין אינטערנאַציאָנאַליזם, נישט זיין דעמאָקראַטיע...

וועגען רעוואָלוציעס — אין לאַנד קען ביי אַ צווייטער זיך נישט לערנען ווי צו מאַכען אַ רעוואָלוציע. שפּאַניע האָט דורכגעמאַכט כמעט אַ בלויז לאָזע פּאָליטישע רעוואָלוציע, אָהן אַ בירגער-קריג; איהר עקאָנאָמישער לעבען איז איצט פיל אַנדערש ווי עס איז געווען פאַר דער פּאָליטישער רעוואָלוציע. אָבער פון באַרמאַליטעט, לויט שפּאַנישע אומשטענדען, איז דער עקאָנאָמישער לעבען נישט אויעק; אין דערוועלבער צייט מאַכט שפּאַניע אַדורך אַזאַ טיפע גייסטיגע רעוואָלוציע, וואָס בלענדט די אויגען — איהר פונאַנדערשיידען רעליגיע פון שטאַט און פון לעבען, און קיין פערגוואַלטיגונג איז דערביי נישטאָ. דאָס איז פון אַ היסטאָרישער בעדייטונג פאַר דער גאַנצער וועלט-געשיכטע.

ה. לאנג.

א אמת'ער יוד

קויפט נישט קיין דייטשע סחורות

ענדליך האט זי זיך דערוואוסט...

(סהיצע)

פון ק. מיכאל.

סיידין איז געווען אַלץ איינס. אַבסאָלוט אַלץ איינס — אַבי אַ מאַנספּערשוין! אַבי עפּעס אַ מאַנספּערשוין זאָל איהר שענקען אויפמערקזאַמקייט; אַבי אַ וואָס-פאַר-נישט-איז מאַנספּערשוין זאָל זיך איהר ערקלערען אין ליבע.

סיידין האָט זיך נאָך קיינער קיינמאָל נישט ערקלערט אין ליבע. קיין איין מאַנספּערשוין, אויב מען זאָל נישט רעכענען יענעם קלייענדיגען בחור אין איהר פריהער יוגענד, וועלכער האָט געאַרבייט ביי איהרע עלטערען אַלס אַ שיק-יונגעל און וועלכער האָט זי איינמאָל געכאַפּט אויף די טרעפּ און האָט איהר געזאָגט עפּעס וועגען הייסער ליבע... איז אָבער יוָדאָ איבגעמיטען, פלוצלונג אָנגעקומען די מוטער און האָט אָנגעשריגען אויף סיידין, אַז זי זאָל די מינוט אַרויפגעהן צו זיך אין צימער און זי זאָל נישט דערוועגען צו פיהרען בעקאַנטשאַפט מיט דעם רוח ווייסט וועמען! דעם בחור האָט מען אָפּגעזאָגט פון פּאָסטען. ער איז פערשוואונדען געוואָרען און עפּעס ווי ער וואָלט זי פערשאָלטען, סיידין: קיינער, קיינער האָט זיך שוין מיט איהר מעהר נישט פעראינטערעסירט....

אַלע חברטעס סיידיס זענען שוין לאַנג פערהייראַט. יעדע ביי'ע הייראַט, איז ווי אַן אויסגעריסען שטיק פלייש פון סיידיס האַרץ.

— זי איז אַ צו-בעשיידענע, אונזער סיידי — זאָגט וועגען איהר די מוטער איהרע — היינטיגע יונגעלייט האָבען נישט ליב אַזעלכע רייגע מיידלעך! אפשר זי דיהעלט, די מוטער, די היינטיגע בחורים, אַז זיי זענען פּאָסקודניאַקעס, פערדאָרבענע בריאים, אויסגעלאַסענע יונגען:

— זיי ווייסען נאָר צו קושען זיך אין די פינסטערע ווינקלעך, אָט די אויסגעלאַסענע יונגאַטשעס!

אַרקין איז אַ מגושמ'דיגער, פעסטגעבויטער מאַנספּערזאָן פון אַ יאָהר פערציג. ער האָט ליב גוט אַריינצועסען און צו פּאַסמאַקעווען זיך. אַז ער עסט פיש, זאָגט ער דערביי געוועהנליך: „דאָס איז איינע פון די געשמאַקסטע פיש". עסט ער הוהן, זינגט ער אַ לויב-געזאַנג לכבוד דער הוהן:

סיידיס מוטער לעגט איהם אָן אַ פולען טעלער און פערבעט איהם ער זאָל אָפטער אַריינקומען צו זיי אין הויז.

— כאָטש איך בין טאַקע מוראַ'דיג מיד פון אַ גאַנצען טאָג אַרומיאָגען זיך, פונדעסטוועגען וואָלט איך מיט פערגעניגען געגעבען אַ פאָהר מיט אַזאַ מיידעל ווי איהר זענט — האָט אַרקין געזאָגט, און איינגעלאַדען סיידין צו זיך אין אויטאָמאָביל.

— וואוהין וואָלט איהר געוואָלט פאָהרען?

— אין... אין אַ פּאַרק ערגעץ... — האָט סיידי שטיל געענטפערט, אַ שטאַרק אויפגערודערטע.

אויפ'ן וועג, פיהרענדיג דעם אויטאָמאָביל, האָט אַרקין געהאַלטען אין איין ריידען. גערעדט האָט ער וועגען פערשידענע מאכלים און פּאַטראָנעס, ווי גערעדט ווי אַ מבין פון פערשידענע געריכטען, ווי אַן אמת'ער ספּעציאַליסט אויף עסען. ער האָט שטאַרק געלויבט די פּאַטראָנעס און דאָס קאָכען פון סיידיס מוטער.

סיידי האָט זעהר קורציג איבערגעפיהרט דעם שמועס פון עסען אויף ליבע. זי האָט איהם געפרעגט, צי האָט ער אַמאָל אין זיין לעבען ליב געהאַט עפּעס אַ מיידעל.

זיי זענען שוין געווען אַרויסגעפאָהרען פון די רוישיגע גאַסען און זיי האָבען זיך איצט געיאָגט איבער דעם גלאַטען וועג פון דעם שטילען פּאַרק.

אַרקין האָט אויפמערקזאַם אַ קוק-געטון אויף סיידין און ער האָט זיך אָנגערופען:

— קיין אַנדערער וואָלט איך דאָס נישט געזאָגט, נאָר אייך מעג איך דאָס זאָגען, סיידי. יאָ, איך האָב געליבט, און דאָס איז אַ זעהר טרויעריגע געשיכטע....

און אַרקין האָט סיידין דערצעהלט די געשיכטע פון זיין ליבע צו איינער אַ מיידעל, וואָס מען האָט זי גערופען סוזי. אָט די סוזי איז געווען שלעכט און פערביסען, אָבער זעהר שעהן. זי האָט איהם פערנאַרט און דערנאָך אַוועקגעוואָרפען. זי האָט זיך איהם מודה געווען אַז זי האָט פשוט געלאַכט פון איהם, חוזק געמאַכט, הייסט עס. אָט אַזאַ איז זי געווען, די דאָזיגע סוזי!...

— אַך, ס'איז אַ גליק דאָס מוז זיין צו ליבען! האָט סיידי געזאָגט. — לאָמיר זיך דאָ אָפּשטעלען אויף אַ ווײַלע...

זיי האָבען זיך אָפּגעשטעלט אונטער די בלעטער פון אַ געדיכט-פערצווייגטען בוים.

זי האָט זיך עטוואָס צוגערוקט צו איהם און זיי זענען ענטשוויגען געוואָרען.

„איך בין מיט אַ מאַן... ביינאַכט"... — האָט סיידי געטראַכט און פון אויפגערעגטקייט זענען ביי איהר די הענד קאַלט געוואָרען. — „אָט באַלד וועט ער מיך אַרומנעהמען... באַלד וועט ער מיך אַרומנעמען... מען... מיר וועלען זיך קושען... ער איז אַ וואוילער... ער געפעהלט מיר"...

אַרקין איז געזעסען שווייגענדיג, דעם קאָפּ אָנגעבויגען אַביסעל אויף אַ זייט, כמעט צוריהרענדיג זיך מיט'ן קאָפּ צו איהר אַקסעל. און מיטאַמאָל האָט סיידי דערהערט — פריהער מיט פערוואונדערונג, דערנאָך מיט שרעק — עפּעס אַ מאָדנע גערויש פון שנאָרכען און כראָפּען, דאָס האָט אַזוי געכראָפּעט דער איינגעשלאָפענער מאַנספּערשוין, אָהער קאָוואַליער איהרער.

אַרקין איז זיך גאַנץ געשמאַק געשלאָפען, מיט'ן קאָפּ אָנגעלעהנט אויף איהר ווייכען אַקסעל.

סיידי איז ווי פערגליווערט געוואָרען. געדאַנקען האָבען אין אומאָרדנונג גענומען אַרומלויפען ביי איהר אין קאָפּ. די גאַנצע וועלט איז איהר פינסטער געוואָרען.

זי האָט זיך האַסטיג געטון אַ רוק-אַוועק פון אַרקינען, פון וואָס דער קאָפּ זיינער האָט זיך אַ וואַרקעל-געטון און אַראָפּגעפאַלען צו איהם אויף דער ברוסט, ער איז אָבער ווייטער געשלאָפען.

סיידי האָט זיך איינגעטוליעט אין ווינקעל. איהר האָט זיך געוואָלט ווערען אַזוי קליין, אַזוי קליין — איינגאַנצען פערשווינדען האָט זיך איהר געוואָלט. טרעהרען האָבען געברענט איהרע אויגען און באַקען.

— ס'איז אַ אומגליקליכע איך בין! גאָט מיינער! פאַרוואָס בין איך אַזאַ אומגליקליכע! האָט איהר נשמה געוויינט.

און דער חושך פון דער נאַכט האָט איהר געענטפערט מיט אַ מורמלען פון בלעטער, מיט אַ נבלאָרע געראוישען, מיט אַ פליסטער פון ליבע — מיט יענעם טיפען סוד, וואָס איהר, סיידין, איז נישט בעשערט געווען צו וויסען....

א „נאכט אין ווענעדיג"

גארטען-פארוויילונג אין „העלענאוו" לטובת דעם „פוילישען ווייסען קרייץ"

די לאדזער אפטיילונג פון „פוילישען ווייסען קרייץ", ארדענט איין ד. 14-טען ד. ח. א גרויסע גארטען-פארוויילונג אין „העלענאוו" א.נ. „א נאכט אין ווענעדיג" מיט פיל אטראקציעס.

ארונטערגעפאלען א קינד

(2) נעכטען אין דערפריה איז ארויסגעפאלען פון פענסטער פון ערשטען שטאק דער 4-יאהריגער רעמיגיוש ראדאמסקי (דווארסקא 7).

דאס קינד איז שטארק צושעדיגט געווארען און מ'האט עס אפגעפיהרט אין אגנא-מאריא-שפיטאל.

פארלעזונג פון ד"ר דאבראוואלסקי אין זשורנאליסטען-סינדיקאט

זונטאג, 12 בייטאג וועט אין זשורנאליסטען-סינדיקאט פיעטריקאווער 121 האלטען א פארלעזונג דער בעקאנטער טעאטער-קענער ד"ר דאבראוואלסקי א. ד. ט. „דאס טעאטער און די געגענווארט". די פארלעזונג האט ארויסגערופען א גרויסע פאראינטערעסירונג.

„אזוי איז דאס לעבען" מיט לוסי און מישא גערמאן

אין „סקאלא"

היינט, מיטוואך אוונט ווערט געשפילט די פיעסע „אזוי איז דאס לעבען" מיט לוסי און מישא גערמאן אין די הויפטראלען. מארגען, דאנערשטאג 12 פארמיטאג און 9 אוונט „מאמע און שוויגער".

דער גרויסער אינטערעס צום עפענטליכען משפט איבער היטלער'ן

די יודען-רדיפות מצד היטלערן אין דייטשלאנד האבען אויפגערודערט די וועלט. די באַרבארישע מעשים פון היטלער'ן לגבי דעם יודישען גייסט וועקען דאס געוויסען פון די פעלקער. דאס היטלער-דייטשלאנד איז ביים היינטיגען טאג דער מיטעל-פונקט, ארום וועלכען עס קאנצענטרירט זיך די ברייטע עפענטליכע מיינונג.

עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט דער גרויסער אינטערעס, וואס עס האט ארויסגערופען אין אלע געזעלשאפטליכע קרייזען דער עפענטליכער משפט איבער היטלער'ן און זיינע בלוטיגע טהאטען.

דער משפט קומט פאר מיטוואך, דעם 14-טען יוני, 8.45 אוונט אין דער לאדזער פילהארמאניע. דער דאזיגער משפט וועט נישט זיין בלויז א משפט אין פשוט'ן זין, נאר עס וועט אויך קומען צום אויסדרוק די גאנצע טראגישקייט פון דער לאגע.

דער צוזאמענשטעל פון משפט בעשטעהט פון פאלגענדע ה"ה: פארזיצענדער ד"ר י. גאטליב, פראקוראר ד"ר י. שיפער, פארטיידיגער רעד. ש. י. סטופניצקי.

דער הויפט-מאמענט אינ'ם משפט וועט זיין דאס עדות-זאגען פון בעקאנטען דייטש-יודישען שריפטשטעלער און שעף-רעדאקטאר פון „איזראעליטישען פאמיליענבלאט" אין האמבורג ד"ר עזריאל קארלעבאך.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 14 יוני 1933

11,57 צייט-סיגנאל. 12.05 גראמאפאן. 12,25 פרעסע-איבערזיכט. 12,35 גראמאפאן. 2,55 גראמאפאן. 4,00 טראנסמיסיע פון טשעכאָטשינעק. 5,00 אקטועלע שמועסען: 5,15 גראמאפאן. 6,15 ספארט-רעפערטואר. 6,35 קאנצערט 7,10 גראמאפאן. 7,20 פערשידענעס. 7,40 ליטעראַרישע פערטעלשעה. 8.00 לייכטע מוזיק. 8,50 אוונט-פרעסע. 9,00 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 9,10 גראמאפאן. 9,25 קאנצערט פון פוילישע מוזיק. 10,00 טאנץ-מוזיק. 10,25 ספארט. 10,35 קאמוניקאטען. 10,40 טאנץ-מוזיק

* * *

אויסלאנד

7,30 פראג – אפערע „דאן קיכאט". 7,30 בערן – אפערע. 8,00 ברעסלוי – קאמ. אפערע. 8,45 פאריז – אפערעטקע.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	74.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע			–	38.25
4 „	דאלארובקא		–	48.85
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			48.75
8 „	ווארשאווער פאנד-בריף			40.13
8 „	לאדזער „	„		37.20
ענגלישע פונט	–	–	–	30.22
דאלאר – אפיצ. 7.28,	נישט אפיצ.	–		7.25
גאלד-דאלאר	–	–	–	9.17
גאלד-רובל –	–	–	–	4.88
דייטשער מארק	–	–	–	2.02

בילדער-אויסשטעלונג פון אריה מערזער

שוין אין עטליכע טאג ארום שליסט זיך די אויסשטעלונג פון בעגאבטען מאלער-קינסטלער אריה מערזער אין לאקאל פון „וויזא", שיענקעוויטשא 26.

בכדי מעגליך צו מאכען די ברייטע מאסען בעזוכען די אויסשטעלונג, וועט הייגט דער איינטריט-פרייז נאר זיין 20 גר. געזעלשאפטען און אינסטיטוציעס, וועלכע ווילען מאכען אויספלוגען דארפען פריהער מעלדען אין לאקאל פון דער אויסשטעלונג. די אויסשטעלונג ענדיגט זיך שוין דעם זונטאג אפען טעגליך פון 11 פריה ביז 9 אוונט.

נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

בעת די נעכטיגע קאמפען אין צירק האט קראוזער בעזיגט דעם בעקאנטען ווינער אטלעט קאוואן. דער קאמף שטעקער—גראבאווסקי האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט.

דער אמעריקאנער קאמף קווארייאני-מיאוזיא האט געענדיגט א זיג קווארייאני'ן שוין אין דער 56-טער מינוט. קווארייאני האט ארויסגערופען אויף אזא קאמף שטעקער'ן.

דער דייטש קעלער האט פשוט דערשטיקט אין קאמף סינקאווסקי'ן. דער קאמף ביעלעוויטש-נעלסאן האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט.

היינט קעמפען

קעלער-גראבאווסקי (דעצידירענד), קווארייאני-קאוואן (דעצידירענד), שטעקער-קראוזער, ביעלעוויטש-טשאיא, נעלסאן-מיאוזיא.

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאזיום (קאטעגאריע A)

מעדכען-גימנאזיום

און פריוואטע אלגעמיינע שולע פון

מאריט האכשטיין

23 וואולטשאנסקא 23.

דאס איינשרייבען פון נייע שילערינס קומט פאר טעגליך (חוץ שבת) פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7.

אכטונג, באלוט!!!

די איינציגע פוילישע-יודישע ביבליאטעק א. נ. פון א. אליזענשלאס לימאנאווסקיעגא 15

פראקלאמירט א ביליגען חודש אהן קויציע. חודש-אפצאל פאר ארבייטסלאזע נור 40 גר. א גרויסער אויסוואהל פון נייע ביכער. די ביבליאטעק איז אפען יעדען טאג (חוץ דינסטאג) פון 7 ביז 10 אוונט.

א לאנגיעהריגער מיליטער-בעאמטער

ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקגעקומענע פון אויסלאנד וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער-דינסט. :–: ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

איינציגע שפייזערס

ב. מאן פיעטריקאווער 10

אכטונג!

געגעז שווייס פון די פיס

טויזענטער מענשען האבען זיך שוין איבערציינגט, אז פאר א פאר גראשען געגען שווייס פון די פיס, אויך צו אדטשיסקעס, ווי אויך א גוט מיטעל צו וואנצען פאר א פאר גראשען א פלעשעל. געדענקט גוט דעם אדרעס: סטארי-רינעק № 1 ביים צייטונגס-פערקויפער וועלניארזש.

היט אייך פאר נאכגעמאכטע.

אויך פיעטריקאווער ראג צעגעלניאנע נעבן גאלאנטעריע-געוועלב ביים צייטונגס-פערקויפער.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

עס ווערט זאפארט געזוכט א יונגעל צו נייהען בעסערע הויזען מיט באלדיג פסען און שלאפען. פילסודסקיעגא 49, 1-טער איינגאנג, לינקס, 2-טער שטאק. 3153

ס'ווערט געזוכט א נייהער צו א שטעפער-מייסטער, רודניצקי גלובנא 55, אפיצינע, לינקס, 2. שטאק. 3155

ראקאלען

צו פערמיטען א לאקאל פון 4 פענסטער, ערשטער שטאק אויף פראנטשישקאנער גאס. צו ערפאהרען פאמארסקא 35, ביי צוקערמאן. 3154

Poszukuję 2 pokoje z kuchnią i wygodami. Dzielnica obojętna, wprost od gospodarza od 1-go Lipca r.b. Oferty sub. „Z.Z"

Przyjmę 2-ch panów na mieszkanie przy lepszej rodzinie. Wiadomość: Pomorska 14, front, II-gie piętro, m. 4/5.

פערשידענעס

איך זוך א שותף (א קאוואליר) מיט 500 זל. ביז 1000 זל. צו א גאנגבארער ארטיקעל. זיכערער פערדינסט. צו ערפאהרען אין אדמיני. 3151

Zaginiony został weksel blanco na zł. 50.– z wystawienia Dawida Fogelmana. Weksel unieważnia się.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Zelda Grünwurcel, Gdańska 10

יעדער אגענט אדער אגענטקע, וועלכע בעזיצען עטליכע זלאטיס, קענען מיט פערשפרייטען א לאנגיעהריג גוט איינגעפיהרט ארטיקעל גוט פערדינען. צו מעלדען זיך ביי D. Markus, Sienkiewicza 6 mieszk. 2. 3147

כירורגישער קאבינעט

Dr. Szreiber

איז געווארען איבערגעטראגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אפעראציעס, אפאטרונקעס, האלס, נאז, און אויער. ה"ח הייל-אנשטאלט-פרייזען.

Dr. S. KANTOR

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אן פון 8—2 נאכט. און 4 9 אוונט. זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכט.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פון נירען-, בלאז-און אורין-קראנקה.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

נעהמט אן פון 8–9 פריה און 3–6 אוו

Poradnia WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטן

זאוואדזקא 1

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קווארץ - לאמפען, עלעקטרישער הייל-קאבינעט.

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוו. פון 11—4 נ"ם נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכט. בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטן און דענטיסטישער קאבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאן 137=63

עס נעמען אן דאקטוירים ספעציאליסטן שיפמאן, וואלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, קראסאווסקי, יאקובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.

בעראטונג — פון 3 זל.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיפעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע און מאניקור ביי קערש, סקווערא 15

ווערקשטעל שירמס פון און שפאציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

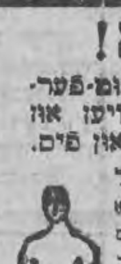

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט ארויין אין דעם כיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע הייל-בענדאזשען בעזונדער: זיכער דעם שטערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייכטגעגען ספעציעלע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פער קרומע פיס און פלאטפוס, ווי אויך קונסטליכע גומענע פיס.

עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס - פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארנאטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. דר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם הארציגסטען דאנק דריק איך אויס דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאר דער זארגפעלטיגע איינהאלטונג פון מיין ברוך-קראנקהייט מיט דעם בענדאזש פון זיין סיסטעם.

(—) L. Salomonowicz לאדז, אלעקסאנדריסקא 29

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—8 [illegible]	פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר.	אין דער זייט	שפאלטען
אין טעקסט—40	. . . 60—	. . . 4	
נאכ'ן טעקסט—12	. . . 18—	. . .	

אויסער דער שטארט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט, שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.